

vestnik

Letnik XXII.

Celovec, petek, 24. marec 1967

Štev. 12 (1295)

AVSTRIJSKI OBISK V SOVJETSKI ZVEZI:

Poglobitev medsebojnega prijateljstva

toda nespremenjena stališča v najvažnejših vprašanjih

V torek zvečer se je avstrijska vladna delegacija pod vodstvom zveznega kanclerja dr. Klause vrnila s svojega enotedenskega uradnega obiska v Sovjetski zvezi, ki je potekal v vzdušju medsebojnega prijateljstva in razumevanja, vendar je minil brez zblizanja stališč ravno v tistih vprašanjih, katerim je bil pravzaprav v prvi vrsti namenjen. Temu primerna je bila tudi izjava kanclerja Klause ob povratku na Dunaj, kjer je dejal, da so avstrijski predstavniki v razgovorih s sovjetskimi voditelji „jasno in odločno“ zagovarjali svoje argumente, toda medsebojna stališča so bila jasna že od vsega začetka in se tudi zdaj niso spremenila.

To pomeni, da se je kancler Klaus v primerjavi s svojima predhodnikoma Raabom in Gorbachom vrnil z obiska v Sovjetski zvezi več ali manj praznih rok. Na tem tudi ne more spremeniti njegovo zagotovilo, da od tega obiska ni pričakoval „senzacij“. Čeprav to nikjer ni bilo uradno povedano, je obisk nedvomno veljal namenu, da bi pri sovjetskih voditeljih našli razumevanje za vključitev Avstrije v Evropsko gospodarsko skupnost in za oborožitev avstrijske vojske z obrambnimi raketami. Ravno v teh dveh vprašanjih pa je avstrijska delegacija naletela v Moskvi na odločna stališča, ki jih nobeni argumenti niso mogli omajati.

Da v tem pogledu ni bil narejen niti najmanjši korak naprej, morda najbolj potrjuje dejstvo, da vprašanja EGS in raket sploh niso omenjena v skupnem avstrijsko-sovjetskem sporočilu, ki je bilo objavljeno ob zaključku obiska. V tem sporočilu je največ govora o bilateralnih odnosih, kjer obe strani poudarjata pripravljenost in željo po nadaljnjem utrjevanju gospodarskega in kulturnega sodelovanja. Konkretno omenja sporočilo gradnjo naftovoda iz Sovjetske zveze v Italijo čez avstrijsko ozemlje ob sodelovanju avstrijskih podjetij, dobavo sovjetske nafte Avstriji, udeležbo avstrijske industrije pri dobavi industrijskih naprav za Sov-

jetsko zvezo in obratno sodelovanje sovjetske industrije pri izgradnji tehničnih naprav v Avstriji. Na kulturnem področju bosta obe državi pripravili posebno konvencijo, predviden pa je tudi sporazum o medsebojni pravni pomoči.

V zunanji politiki je bila poudarjena potreba po skupnih prizadevanjih za utrditev miru in za boljše odnose med narodi na načelih enakopravnega sodelovanja in nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav. Spričo žrtve druge svetovne vojne se obe vladi strinjata, da je v interesu ohranitve miru treba z vsemi močmi preprečiti zopetno oživiljanje nacistične

Medsebojna povabila

Ob uradnem obisku avstrijske vladne delegacije v Sovjetski zvezi so bila med drugim sklenjena tudi občasna srečanja predstavnikov obeh držav, ki naj bi služila medsebojni izmenjavi mnenj, kar bi bistveno prispevalo k nadaljnjemu izboljšanju sodelovanja med Avstrijo in Sovjetsko zvezo.

Že med sedanjim obiskom je zvezni kancler dr. Klaus povabil predsednika sovjetske vlade Kosišina na obisk v Avstrijo, medtem ko je sovjetski zunanji minister Gromiko povabil avstrijskega zunanjega ministra dr. Tončič-Sorinjo, naj obišče Sovjetsko zvezo. Prav tako pa je bilo s sovjetske strani izrečeno povabilo tudi zveznemu prezidentu Jonasu.

miselnosti, poleg tega pa se hočeta zavzeti za mirno rešitev vladnega vprašanja ter za preprečevanje širjenja atomskega orožja.

O avstrijsko-sovjetskih odnosih je bilo izraženo zadovoljstvo, da se le-ti odvijajo na podlagi prijateljstva in sodelovanja, k ugotovitvi medsebojnega razumevanja pa je prispevala tudi sedanja odkrita in konstruktivna izmenjava mnenj.

OZN obsoja nacistično dejavnost

Komisija Združenih narodov za človekove pravice je na svojem zasedanju v Ženevi na predlog Poljske soglasno sklenila resolucijo, s katero ostro obsoja vse oblike nacistične dejavnosti in propagande. Komisija poudarja veliko vznemirjenje zaradi novega pojava nacizma, ki ogroža demokracije svobode in mir na svetu. Hkrati komisija poudarja nujnost takojšnjih ukrepov, da se onemogoči delovanje neonacističnih organizacij ter se napravi konec nacizmu.

V svoji resoluciji poziva komisija glavno skupščino OZN, naj odločno obsodi vse pojave nacizma, neonacistično propagando in dejavnost, ki predstavljajo grobo kršitev demokratičnih svobod in človeških pravic, kršitev načel in smolov listine OZN ter ogrožajo mir in varnost narodov.

Zato resolucija zahteva prepo-

ved nacističnih organizacij in njihovega delovanja. Vse države poziva, naj hitro in učinkovito ukrepajo, zahtevajo dejavnost in propagoando neonacistov ter prepovedo vse organizacije, ki jih smatrajo za nacistične.

Resno opozorilo komisije OZN za človekove pravice nedvomno velja tudi naši državi, saj številni pojavi neonacizma v nedavni preteklosti niso povzročili zaskrbljenosti le med avstrijskim ljudstvom, marveč so vznemirili tudi mednarodno javnost. Tukaj nosijo pristojni činitelji veliko odgovornost, ki je tudi še tako prizadevno omalovaževanje neonacistične rasistične in nacionalistične dejavnosti ne more zmanjšati. Dejstva namreč govore tako glasno govorico, da jih tudi pred svetovno javnostjo ni več mogoče zamolčati in prikriti.

Zadovoljne velikonočne praznike
vsem bralcem, naročnikom, sotrudnikom in prijateljem

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

„Zmaga v nemški noči“

v luči sodnijske obravnave

Kritične pripombe »Slovenskega vestnika« v zvezi z odlikovanjem generalnega konzula v pokoju dr. Hansa Steinacherja so zadele v živo. To se je pokazalo zlasti na zadnji glavni obravnavi, ko sta Steinacherju kot tožitelju časoma asistiral celo dva odvetnika ter je pripeljal s seboj posebnega dopisnika »Volkszeitung« in v osebi deželnega poslanca dr. Einspielerja tudi svojega tolmača, ki naj bi kontroliral uradnega sodnijsko zapriseženega.

Kar v začetku ob sodniškem poskusu sporazuma se je pokazalo, kaj pomeni ta mogočna posadka. Ob izsajanem večstoletnem snu, ob katastrofalnem koncu tisočletnega rajha, ob propasti »zaščite zmage v nemški noči« po vsem nemškem ljudstvu, zlasti pa po stalni krepitvi zavesti samostojnosti avstrijske države v pretežnem delu avstrijskega ljudstva naj bi tudi nekdanja »zmaga v nemški noči« dobila drug smisel. Zato je tožitelj v lastnem in v imenu ostalih »Abwehrkämpferjev«, ki se jih »Slovenski vestnik« v inkriminiranih člankih niti dotaknil ni, zahteval častno izjavo, s katero naj bi bila dosežena gornja želja. Jasno, da je zastopnik »Slovenskega vestnika« tako poravnava tudi ob opozorilu sodnika na eventualne visoke stroške pravde odločno odklonil.

V nadaljevanju glavne obravnave je zastopnik »Slovenskega vestnika« v dokaz resnice inkriminiranih trditev predložil sodišču cel kup literature o Steinacherju ter Steinacherjevih lastnih pisateljskih in govorniških izjavah, ki jih sodnik seveda še ni mogel pregledati in oceniti. »Das ist aber schon stark,« pa je menil proti tožitelju že ob branju odlomka iz njegove knjige »Zmaga v nemški noči«, ko mu je le-ta na vprašanje moral pritrditi, da je to sam pisal.

Kljub temu, da je pravosodno ministrstvo odklonilo posredovati prošnjo sodišča za uročitve vabil jugoslovanskim pričam na glavno obravnavo z malo verjetnim izgovorom, da bi jugoslovanske oblasti to pomoč odklonile, ker gre le za privatno tožbo, je »Slovenskemu vestniku« uspelo, da sta prišli dotični prič iz Jugoslavije.

Dr. Julij Felaher je kot priča pojasnil svoje nekdanje razgovore z različnimi odposlanci tretjega rajha, o katerih je bilo že svoječasno mnogo pisano, in izjavil, da so se vsi ti sklicevali na dr. Steinacherja in da je imel upravičeno vtis, da stoji za vsemi temi akcijami tožitelj, ki je moral zato imeti vpliven položaj. Senzacija, ki so jo očitno pričakovali v svojo korist tožitelj in »Volkszeitung«, pa je izostala, čeprav se je urednik Pust od »Volkszeitung« pri zaslišanju dr. Felaherja vsedel kar k mizi med tožitelja in njegova odvetnika in ga je dr. Mayer posebno opozarjal na izjave, ki so se mu zdele važne.

Brez dvoma zelo tehtne so bile stvarne in znanstveno podkrepjene izjave priče dr. Dušana Bibra, pisca mednarodno upoštene knjige »Nacizem in Nemci v Jugoslaviji«. — »Z vsa znanstveno odgovornostjo kot historik lahko trdim, da sta VDA in zlasti tudi dr. Steinacher kot njegov vodja osebno bistveno in odločilno sodelovala pri nacifiranju nemške manjšine v Jugoslaviji.« V dokaz te trditve je citiral več dokumentov iz arhivov nemške manjšine v Jugoslaviji in zlasti iz arhiva nemškega zunanjega ministrstva, ki jih je odkril ob študiju materiala za svojo znanstveno razpravo.

Ko ga je sodnik vprašal, če mu je tudi znano, da je bil dr. Steinacher od nacistov zasledovan, je odgovoril, da mu je znano, da je prišlo leta 1937 do nesporazuma med Steinacherjem in NSDAP, da pa se je ta nesporazum nanašal samo na različno gledanje na Južni Tirol.

Na vprašanje sodnika, kako dolgo je bil zaprt, je Steinacher moral popraviti, da je to bilo le dva ali tri dni in da je tudi ta aretacija bila le samovoljen ukrep ene same osebe. V dokaz svojega zasledovanja po nacistih je po svojem odvetniku predložil sodišču pismo »führerjevega« namestnika Rudolfa Hessa, da ga odstavlja kot predsednika VDA; besedilo tega pisma pa je že prej predložil sodišču naš zastopnik, kakor tudi odgovor dr. Steinacherja, v katerem prosi za ponoven razgovor z Hessom, da bi mu lahko tolmačil ozadje borbe proti njemu.

Res »hudo« zasledovanje, da zasledovanje kacetarjev in izseljencev proti temu nič ni, tako hudo, da je še po tem težkem trpljenju leta 1942 pel v svoji »Zmagi v nemški noči« slavo firerju zaradi »zgodovinskega velikega dejanja z dne 13. marca 1938«. Spomini drugih žrtve nacizma so vsekakor drugačni!

Razprava je bila preložena, ker sta obe strani predlagali še nadaljnja dokazila sredstva.

Skupna vprašanja gospodarskega razvoja

na meji s Slovenijo in Furlanijo-Julijsko krajino

V razvoju prijateljskega sodelovanja posvečajo Koroška, Slovenija in Furlanija-Julijska krajina veliko pozornost tudi koordinaciji svojih regionalnih načrtov. Lepo potrjuje to prizadevanje je dal občni zbor Avstrijskega društva za regionalno raziskovanje in planiranje, ki je bil danes teden v Celovcu, še bolj pa njegovi referenti: predsednik Zveze mest Slovenije, arhitekt dipl. ing. Boris Gaberščik, podpredsednik TRIGONA dipl. ing. Anton de Cillia iz Vidma in načelnik urada za regionalno planiranje pri koroški deželni vladi, dvorni svetnik dr. Hugo Hansely, ki so poročali o regionalnem planiranju svojih dežel in pokrajin v obsejnim pasu.

O regionalnem načrtu za koroški obsejni pas s Slovenijo in Furlanijo je govoril dvorni svetnik dr. Hansely. Pri tem se je bavil predvsem s turističnimi projekti okoli Plöckenpassa in Nafelsfelda ter na avstrijsko-jugoslovansko-italijanski fremeji, zahodno od Ljubljanske ceste in v območju Železne Kaple in Pece. S koroške strani bo Peca poleg ceste iz Pliberka dostopna še s cesto na planino Luža in s sedežno žičnico, za Obir

pa je v pripravi projekt gradnje žičnice in potrebnih drugih turističnih objektov. Iz Železne Kaple je poleg ceste čez Jezersko, ki bo zboljšana, v načrtu še cesta čez Pavličovo sedlo v Logarsko dolino, skupno s Slovenijo pa hoče Koroška deželna vlada zaščititi Kamniške planine kot narodni park.

Drugi koroški načrt se bavi z ureditvijo turističnega centra v Slovenem Plajberku in v Medvedjem dolu, ki bo zajel tudi Mačensko planino pod Stolom. Posebno pozornost pa pri deželni vladi posvečajo nadaljnjemu razvoju turističnega in gospodarskega sodelovanja občin Radovljica, Jesenice, Trbiž in Beljak, radi pa bi povečali število mejnih prehodov za alpiniste v Slovenijo in Furlanijo-Julijsko krajino. Poleg prehodov na Stolu in na Peci želijo take prehode proti Sloveniji še v Solčavo, Jezersko, na Zelenico in v Kranjsko goro.

Predstavnik Furlanije-Julijske krajine v tej smeri ni mogel povedati nič novega, ker je bilo tam regionalno planiranje uzakonjeno šele leta 1965. Naglasil pa je, da tudi ta pokrajina vidi potrebo koordinacije s svojimi sosedami. Koordinacijo v regionalnem planiranju zahteva tako gospodarski vzpon obmejnih pokrajin, kakor tudi dejstvo, da postajajo ta področja v mednarodni trgovini in prometu čedalje bolj pomembna.

Najbolj dalekosežne misli regionalnega planiranja je razvil predsednik Gaberščik. Ko je poudaril, da je evropska cesta med Celovcem in Ljubljano na jugoslovanski strani urejena za pospešen promet, je dodal, da zaradi terenskih ovir na avstrijski strani skoraj ni mogoče misliti, da bi jo uredili in razširili na dimenzije avtoceste. Zato je predlagal, da bi na jugoslovanski strani avtocesta stekla skozi zgornjo Savsko dolino, kjer bi jo z avtocesto Dunaj-Trbiž povezali čez Korensko sedlo ali pa s predorom skozi Jeko. Podrobno je govoril o plovbenem projektu Milan-Benette.

ÖVP V DRUGEM LETU SAMOVLADE:

Za podražitvami reforme v škodo delovnih ljudi

Stanovanjska reforma z enostranskimi koristmi

„Politika za vse Avstrijce“, kakor je kancler Klaus imenoval vladni program ÖVP po lanskim volitvah, poganja čudne cvetke. Minulo leto je ta politika prinesla občutljive podražitve, nevarno upadanje gospodarske rasti in odkritje gospodarskih škandalov, letos pa hoče ÖVP to politiko nadaljevati z reformami v škodo delovnih ljudi. Za davčno reformo je sedaj na vrsti stanovanjska reforma. Obe naj bi bili uzakonjeni do 30. junija t. l.

Osnutek davčne reforme se ravna po načelu: večji zaslužki, večje olajšave. S tem je očitno v škodo delovnih ljudi. Po istem načelu hoče sedaj ÖVP izvesti tudi stanovanjsko reformo. Vsebinska te reforme, ki prihaja kot zakonski osnutek v javnost, kaže,

Trst—Ljubljana—Beograd in o projektu avtoceste Graz—Zagreb—Reka—Split ter o gradnji elektrarn na Savi, Dravi in Muri. Poleg tega je povedal, da ima Slovenija v načrtu gradnjo atomske elektrarne. V smeri pospeševanja turizma se je zavzel za skupni projekt, ki bi območje Karavank ter Julijskih in Savinjskih alp združil v skupno območje za oddih, ki bi ga bilo treba zaščititi kot narodni park.

Po občnem zboru je deželni glavar Sima priredil udeležencem sprejem na sedežu koroške deželne vlade.

Zanimanje za konstrukcije iz lepljenega lesa

Pri gradnji skladišč in velikih hal se konstrukcije iz lepljenega lesa čedalje bolj uveljavljajo. Avstrijsko podjetje Wiesner-Hager, ki izdeluje take konstrukcije in ki je lani brez vmesnih opornikov postavilo veliko halo na celovškem gospodarskem razstavišču, je medtem dobilo naročilo za gradnjo podobne sejske hale v Londonu. Z dolžino 215 metrov bo ta hala prekosila celovsko, ki sodi za največjo tovrstno konstrukcijo v Evropi.

Poleg tega bo podjetje Wiesner-Hager iz lepljenega lesa gradilo še veliko skladišč v Linzu, veliko cvetlično halo v Tullnu pri Dunaju, cerkev v Celovcu in več manjših oprekninskih in pivovarniških skladišč. Podjetje, ki je po obsegu tretje v Evropi, zaposluje 1200 ljudi, na leto pa porabi 45.000 kubičnih metrov lesa, 500.000 kg železa in jekla, 200 tisoč kg lepila in 240.000 kg laka.

Tako trgovanje ne more koristiti

V avstrijski zunanji politiki je nekaj nerazumljivih stvari. Medtem ko v trgovini z EGS naš uvoz narašča, izvoz pa nazaduje, stojijo stvari v trgovini z vzhodnimi državami dočela drugače. Za trgovino s Sovjetsko zvezo kaže tudi naša trgovina s Češkoslovaško, da je lani naš izvoz močno narasel, naš uvoz pa nazadoval. Izvoz na Češkoslovaško je narasel za 18 % na vrednost 1145 milijonov šilingov, naš uvoz pa je nazadoval za 7,7 % na 912 milijonov šilingov.

Ob naraščajočem pritisku drugih zahodnoevropskih držav na vzhodnoevropski trg nastane vprašanje: koliko blaga bodo te države od nas še kupile, ko mi od njih vedno manj kupimo in se zaradi tega raje zadolžujemo pri državah EGS? Taka trgovinska politika more naši državi samo škodovati!

POŠIROKEM SVETU

DUNAJ. — Vicekancler dr. Bock bo v času od 5. do 9. aprila na obisku v Jugoslaviji, kjer bo imel razgovore z vodilnimi predstavniki sosedne države. Ti razgovori se bodo po eni strani nanašali na avstrijsko-jugoslovanske odnose in gospodarsko sodelovanje med obema državama s posebnim oziranjem na lanske letni sprejem Jugoslavije v GATT in s tem povezano liberalizacijo blagovne menjave. Prav tako pa bodo predstavniki obeh držav razpravljali tudi o problemih mednarodnega gospodarstva ter o vprašanjih evropske integracije.

WASHINGTON. — Ameriški senat je prejšnji teden po večletnem zavlačevanju končno le ratificiral konzularno pogodbo, ki sta jo Amerika in Sovjetska zveza sklenili leta 1964. Za ratifikacijo je glasovalo 66 senatorjev, medtem ko se je 28 senatorjev glasovanja vzdržalo. Na podlagi te pogodbe bo Amerika odprla konzulat v Leningradu, Sovjetska zveza pa v primerem ameriškem mestu. Ta pogodba je hkrati prvi bilateralni sporazum, ki sta ga sklenili obe velisili.

PARIZ. — Kako velik uspeh so pri nedavnih parlamentarnih volitvah v Franciji dosegli napredne sile, kaže dejstvo, da bi pri proporcionalnem volilnem sistemu dobile 203 poslance, medtem ko bi jih degolisti imeli samo 117. Najbolj napredovala je komunistična partija, kateri je v zadnjih letih uspelo pri vsakih volitvah bistveno povečati število svojih glasov. Leta 1958 so dobili komunisti 3.870.184 glasov, leta 1962 so jih imeli že 4.003.553, letos pa celo 5.029.808.

BEOGRAD. — Jugoslovanski državni tajnik za zunanje zadeve Marko Nikežić bo na povabilo belgijskega zunanjega ministra Piera Armeila v času od 4. do 8. aprila uradno obiskal Belgijo.

MOSKVA. — Bivši ameriški podpredsednik Nixon, ki je trenutno na „veliki turneji“ po Evropi, je na prvi postaji svojega potovanja v Moskvi doživel veliko razočaranje: sovjetski voditelji so namreč zavrnili njegovo zahtevo, da bi se z njim razgovarjali. Nixon je znan zagovornik nadaljnje zaostitve vietnamske vojne.

WASHINGTON. — Predsednik Johnson je podpisal poseben zakon, ki določa 4.548 milijonov dolarjev (v našem denarju okroglo 114.000.000.000 šilingov!) izrednih izdatkov za vojno v Vietnamu v tekočem poslovnem letu, predstavlja zbirnica pa je odobrila osnutek zakona, ki določa v te namene nadaljnjih 12,2 milijona dolarjev.

LJUBLJANA. — V zvezi z zahtevo slovenske manjšine v Italiji, da bi bilo treba Slovence upoštevati tudi pri italijanski televiziji, je slovenski center PEN kluba v Ljubljani poslal tozadevno pismo italijanskemu PEN klubu v Rimu. Slovenski center je na to pismo prejel ljubljenski odgovor, v katerem je rečeno, da bo predstavnika rimskega centra PEN na prvi seji ustrezne komisije govorila o slovenskem predlogu glede upoštevanja slovenske manjšine v italijanski televiziji.

BERLIN. — Vzhodna Nemčija je prejšnji teden podpisala s Poljsko in Češkoslovaško dvajsetletno pogodbo o prijateljstvu in medsebojni pomoči. Pogodba jamči nedotakljivost meja prizadelih držav ter je predvsem zamišljena kot skupna obramba pred zahodnonemškimi militarizmom in revanšizmom.

LONDON. — Očitno pod vplisom najnovejših nemir, ki so znova zajeli južne predele arabskega polotoka, se britanska vlada bavi z mislijo, da bi razglašila neodvisnost Adena že letos 1. novembra in ne šele prihodnje leto, kot je bilo doslej predvideno. Ta napoved britanske vlade pa je močno vznemirila vlado in šelke južnoarabske federacije, ki se očitno bojijo, da bi zgubili svoj vpliv, čim bi britanske čete zapustile deželo.

DŽIBUTI. — Po nepopolnih podatkih se je pri nedeljskem glasovanju o bodoči usodi francoske Somalije 60,4 odstotka volivcev izreklo za to, da ostane dežela še naprej pod francosko upravo, medtem ko je 39,6 odstotka volivcev glasovalo za neodvisnost Somalije. V kolikor gre pri tem glasovanju za resnično voljo ljudstva, je sveda težko ugotoviti, kajli glasovanje je potekalo v ozračju izjemnega stanja in pod grožnjo francoskega orožja. Poleg tega pa francoski vladi očitajo, da je rezultate glasovanja „prikrojila“ v svojo korist.

NEW DELHI. — Nova indijska vlada je v svojem programu napovedala, da se bo zavzemala za uredničenje načrta, po katerem naj bi se Indija tekom desetih let popolnoma otresla odvisnosti od tuje gospodarske pomoči. Na področju zunanje politike hoče indijska ostali zvesta načelom neodvisnosti ter bo uveljavljala politiko nevezanosti.

WASHINGTON. — Senator Abraham Ribicoff, ki je bil minister v Kennedyjevi vladi, je predlagal, naj bi se ameriški predsednik Johnson in predsednik sovjetske vlade KosiGIN sestala prihodnji mesec v New Yorku, da bi razpravljala o Vietnamu in o vseh drugih vprašanjih, ki povzročajo mednarodno napetost. Oba državnika naj bi se sestala na sedežu Združenih narodov, kjer se bo 21. aprila začelo izredno zasedanje glavne skupščine OZN.

BONN. — Zahodnonemški kancler Kiesinger je izjavil, da ga je predsednik Johnson povabil na obisk v Ameriko, kjer naj bi razpravljala o problemih, ki trenutno bremenijo odnose med obema državama.

TRST. — Tržaški občinski svet je prejšnji teden z veliko večino (proti so glasovali le neofasisti, medtem ko so se liberalci glasovanja vzdržali) izglasoval sklep o ustanovitvi nove državne strokovne šole za industrijo in obrtništvo s slovenskim učnim jezikom. Dekret o ustanovitvi šole bo predsednik republike podpisal že do konca tega meseca, obratovati pa naj bi začel novi slovenski šolski zavod letos oktobra.

LONDON. — Predsednik britanske vlade Wilson je izjavil, da se bo britanska vlada že v nekaj tednih odločila, ali bo zaprosila za vstop Velike Britanije v Evropsko gospodarsko skupnost. Priporočil je, da je Britanija pripravljena na to, vendar samo pod pogojem, da bodo spoštovani njeni bistveni interesi.

Združevanje industrijskih podjetij

Osnovna slabost vrste avstrijskih industrijskih podjetij je, da nastopajo na trgu vsako zase, vsled česar zlasti na inozemskem trgu težko najdejo trgovskega partnerja, še težje pa konkurirajo močnejšim inozemskim industrijskim podjetjem. Minulo leto avstrijske zunanje trgovine je to slabost očitno potrdilo ne le na zahodnoevropskem, marveč tudi na vzhodnoevropskem tržišču. Da bo letos ta konkurenca še ostrejša, smo lahko brali minuli teden v poročilu o razvoju trgovine s Sovjetsko zvezo. V gospodarskih krogih naše države zelo dvomijo, da bodo lahko držali izvoz v Sovjetsko zvezo na dosednji višini, ko je lani predstavljal vrednost 1542 milijonov šilingov. Pravijo, da na sprejemljivi sovjetski trg močno pritiskajo zahodnoevropske industrijske države, zlasti Anglija, Francija in Italija, poleg tega pa še Japonska. Njihove ponudbe so po ceni tudi za 50 odstotkov nižje od avstrijskih ponudb.

Da bi avstrijska industrija povečala svoj vpliv, zlasti pa konkurenčnost na inozemskih tržiščih, se loteva — sicer pozno, če ne prepozno — obsežnejše kooperacije med podjetji in tudi njihove fuzije. Zadnje čase o kooperaciji in fuziji zlasti intenzivno razgovarjajo podjetja ključne industrije Wagner-Biro, Voith, Simmering-Graz-Pauker AG in Andritz. Do fuzije hočejo priti v treh etapah. Prva etapa bi bila v skupnem nastopu na inozemskih tržiščih, v drugi etapi se hočejo finančno povezati, v tretji pa se združiti v družbo z omejenim jamstvom.

Podobna pota ubirajo tudi Avstrijske tovarne dušika v Linzu in Avstrijska uprava mineralnih olj. Tozadevni razgovori med tema podjetjema se približujejo svoji zaključni fazi. V razgovore o fuziji pa sta stopili tudi ladjedelnici v Korneuburgu in v Linzu, od katerih je prva v svoji proizvodnji do 95 odstotkov odvisna od inozemskih naročil. V zadnjih letih se je s svojimi ladjami zlasti uveljavila v Ecuadorju, Saudijevi Arabiji, Libiji, Nigeriji in v Iraku, trenutno pa ima naročilo za deset vlačilnih ladij po 1000 KM iz Sovjetske zveze. Da bi povečala zmogljivost, ki znaša sedaj letno 5 ladij po 1500 ton, in da bi vzdržala inozemsko konkurenco, se hoče združiti z ladjedelnico v Linzu.

Združevanje industrijskih podjetij je po drugih državah že nekaj časa v teku in je prineslo gospodarsko povsod prednosti. Zato ta potreba tudi v naši državi ne bo ostala omejena zgolj na omenjena podjetja, marveč bo čimprej potrebna tudi med podjetji, katerih zmogljivost je manjša.

JUGOSLAVIJA:

Nadaljnje olajšave za inozemske turiste

Pred kratkim so v jugoslovanski zvezni skupščini razpravljali o olajšavah za inozemske turiste v letošnji turistični sezoni. Kakor je na tej seji poročil predsednik zveznega komiteja za turizem dr. Jože Brilej, se bodo olajšave nanašale predvsem na kupovanje blaga v Jugoslaviji z devizami. V prihodnje bodo inozemski turisti v Jugoslaviji kupili blago z devizami brez potnega lista, če njegova vrednost ne bo presegla 200 dolarjev (okroglo 5000 šilingov — op. ur.). Pri nakupih do te vrednosti bo odpravljeno dosedanje izpolnjevanje formularjev, ki je bilo zelo zamudno. Le pri nakupu blaga v večji vrednosti bo treba še izpolniti formularje, vendar bodo ti neprimerno enostavnejši od sedanjih.

Da bi pospešili promet na mejnih prehodih, bodo letos povečali število osebja, razpravljajo pa tudi še o možnosti, da bi opravilo mejnih formalnosti prenesli nekoliko globlje na jugoslovansko ozemlje, da bi pridobili s tem na prehodih več prostora.

Ker inozemski turisti v Jugoslaviji najbolj sprašujejo za inozemskimi cigaretami in nadomestnimi deli za motorna vozila, hočejo uvoz teh sprostiti. Organizacije, ki imajo devizna sredstva, bodo lahko uvažale neomejene količine inozemskih cigaret, rezervnih delov za motorna vozila pa nameravajo uvoziti v vrednosti 3,4 milijona dolarjev.

Obmejne propustnice, ki so za inozemske turiste veljale sedaj le 3 dni, bodo veljale 7 dni in jih bo mogoče dobiti na vseh mejnih prehodih ter pristaniščih in letališčih.

BESEDA O VZGOJI:

Dobrota
in plemenitost že v
zgodnji mladosti

Dobre in plemenite lastnosti u-
stvarjajo naše življenje bogato in vse-
binsko polno ter nam dajejo toplino
priateljstva. Prebujanje takih last-
nosti pri otrocih je v največji meri
odvisno od staršev. Predvsem so po-
mebni odnosi med obema roditelje-
ma, vzdušje v družini, vzajemna po-
moč in medsebojno spoštovanje —
kajti dobri zgledi so za otroka naj-
boljša šola.

Dogaja pa se tudi, da poleg pri-
mernih staršev rastejo sebični otroci.
Največkrat je to v družinah, kjer
otrokom preveč dovolijo, kjer ugo-
dijo sleherni otrokovi želji in kjer je
najbolj idealno področje za ustvarja-
nje trme in sebičnosti.

Številni starši so prepričani, da je
treba pričeti z vzgojo šele takrat, ko
prične otrok obiskovati šolo. Pozne-
je jim je v takih primerih navadno
žal, ko morajo spoznati, da je nji-
hov otrok ravnal zaradi take napake
staršev postal grob in netakten do
samih staršev in do drugih ljudi.

Zato so strokovnjaki mnenja, da je
treba pri otroku razvijati dobre last-
nosti že v zgodnjih letih. To je naj-
lažje doseči, če pripravimo otroka,
da pomaga staršem, starim ljudem
in mlajšim od sebe. Že v predšolski
dobi je treba navaditi otroka, da skr-
bi za koga, bodisi za mlajšega brata
ali prijatelja v otroškem vrtcu, in da
čuti odgovornost za svoja dejanja.
Veliko pripomorejo k temu vzgojna
sredstva, kot so knjige, primerni fil-
mi, gledališče in tudi televizija.

Trma in sebičnost sta najbolj očit-
na v prehodnem obdobju in sta ve-
zana na pojme moškosti, moči in
poguma. Otroci so žal največkrat
pripravljeni vse te — sicer lepe —
lastnosti obarvati z grobostjo. Do-
brota je zanje — pa tudi za mnoge
starše — znamenje »materinega ljub-
ljenčaka«.

To nevarno zablodo je treba čim-
prej odstraniti in otrokom razodeti,
da so dobrota, občutljivost in plem-
enitost značilne črte humanega člo-
veka. Otrokom je treba dati knjige
ali drugačne zgodbe o ljudeh močne
volje in velikega srca, po branju
take knjige ali ogledu takega filma
pa z otrokom razpravljati o teh pro-
blemih. Tako se bo otrok z lastnim
spoznavanjem in ob primerni po-
moči staršev razvijal v plemenitega
člana človeške družbe.

PROF. ANTONIO BORME:

Aktualna vprašanja

italijanske etnične skupine v Jugoslaviji

V zadnjih številkah smo v nadaljevanjih objavili poročilo, ki ga je na skupnem
zasedanju osrednjih organizacij slovenske manjšine v Italiji ter italijanske manjšine v
Jugoslaviji podal predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Trstu Boris Race
o današnjih problemih Slovencev v Italiji. Danes pa začenjamo s ponatisom poročila
o aktualnih vprašanjih italijanske etnične skupine v Jugoslaviji, ki ga je na omenje-
nem posvetovanju podal prof. Antonio Borme, predsednik Unije Italijanov za Istro in
Reko.

Dve leti sta minili od prvega zasedanja iz-
vršnih odborov Slovenske kulturno-gospodar-
ske zveze iz Trsta in Italijanske unije za Istro
in Reko, ki je bilo 24. januarja 1965. Ob tej
priložnosti je bil izveden podroben pregled
pravno-ustavnega položaja obeh narodnostnih
skupin v državah, v katerih prebivata. Sledila
je široka razprava, sprejeti so bili zaključki,
ki so obsegali objektivne ugotovitve in ki so
nepristransko osvetlili stvarni položaj. Zaključ-
ki so postali za dveletno razdobje idealna
orientacija, okrog katere so se osredotočile tež-
nje in praktična akcija obeh narodnostnih
skupnosti. Besedilo zaključkov je bilo poslano
storinam javnih ustanov, političnim in u-
pravnim organizmom, zakonodajnim ustano-
vam, predstavnikom kulturnega in politične-
ga življenja sosednih držav, da bi dobrohotno
sprejeli v poštev človečanske in demokratične
zahteve, ki so jih zaključki vsebovali. Zlasti
pa da bi s svojim zadržanjem, avtoriteto in
demokratičnim prepričanjem prispevali k u-
godnejšemu procesu postopnega reševanja še
vedno odprtih vprašanj. Odzivi so bili ugod-
ni in z več strani smo prejeli izraze razume-
vanja, solidarnosti in podpore glede tako na-

Slovensko gledališče

obhaja letos svoj stoletni jubilej

Ze pred sto leti so napravili Slovenci prvi korak, da bi prišli do
lastnega narodnega gledališča. Z ustanovitvijo Dramatičnega društva
v Ljubljani, katerega pravila je cesar potrdil 4. marca 1867 pa je bil
res narejen le prvi korak. Kajti društvo je sicer imelo pravico prirediti
gledališke predstave, toda bilo je brez lastne dvorane in poleg tega
je moralo za vsako predstavo dobiti posebno dovoljenje deželnega
odбора, ki je bil takrat še nemški ter slovenski kulturi vse prej kot na-
klonjen. Tako je moralo slovensko gledališče v prvih desetletjih svo-
jega obstoja takorekoč na lastnih tleh prositi miloščino, kakor je ta-
krat zapisal Fran Levstik: »Naš narod slovenski prosi doma v svoji
lastni hiši.«

V kakšnih razmerah je prve ča-
se delovalo slovensko gledališče
oziroma Dramatično društvo, nam
dovolj zgovorno priča sklep takrat-
nega deželnega odbora, v kate-
rem je rečeno, »... da mora resni
igrokaz biti ujet iz kranjske ali pa

iz avstrijske zgodovine, ne pa iz
slovenske ali slovenske zgodovine,
kakor je želelo društvo, ter da je
deželni odbor odločno dostavil, da
ostane pri tem sklepu.« Slovensko
gledališče torej na slovenski zemlji
ni smelo igrati slovenskih odrskih
del, kajti v Ljubljani, ki je bila ta-
krat še Laibach, je odločala nem-
ška gospoda, kateri so bile malo
mar kulturne potrebe slovenskega
ljudstva. »Bili so to prežalostni ča-
si za slovensko gledališče,« upra-
vičeno toži takratni tajnik Drama-
tičnega društva Trstenjak. »Toliko
zaprek na vse strani, tako malo
naklonjenosti od nemških deželnih
odbornikov, da mora človeka srce
boleti...«

In vendar je iz teh skromnih za-
četkov in kljub nenaklonjenosti ta-
kratnih oblasti počasi rasla in se
razvijala slovenska odrska umet-
nost. Spričo današnje ravni slo-
venskega gledališča je le težko
verjeti, da je deželni odbor Drama-
tičnemu društvu v prvih letih nje-
govega obstoja dovoljeval le po-
eno ali dve prireditvi na mesec.
Šele leta 1892 je bilo v Ljubljani

„Turizem - potni list miru“

Mednarodno srečanje pisateljev v Splitu

Pod geslom »Turizem — potni list miru« je glavna skupščina
Združenih narodov razglasila leto 1967 za mednarodno leto turizma,
ki ga širom po svetu obhajajo z najrazličnejšimi prireditvami. Zelo
važen in zanimiv prispevek k mednarodnemu letu turizma je dalo tudi
dalmatinsko mesto Split, kjer se je pred dnevi začelo pomembno med-
narodno srečanje pod geslom »Pisatelji in turizem«.

Na tej prireditvi, ki je posvečena spoznavanju med narodi, se je
zbralo daleč nad dvesto pisateljev in novinarjev iz Alžirije, Amerike,
Belgije, Bolgarije, Brazilije, Češkoslovaške, Čila, Danske, Francije, Gr-
čije, Indije, Irana, Italije, Jugoslavije, Madžarske, Mehike, Nizozemske,
Norveške, Poljske, Sovjetske zveze, Švedske, Švice, Vzhodne Nemčije,
Zahodne Nemčije in Združene arabske republike.

Kako važen pomen pripisujejo tej prireditvi v široki mednarodni
javnosti, izhaja iz besed posebnega odposlanca glavnega tajnika OZN
Alija Khalila, ki je poudaril: Kot vemo, je to prva konferenca te vrste
v okviru mednarodnega turističnega leta. Zaradi tega se je treba po-
sebej zahvaliti prizadevanjem turistične zveze mesta Splita, da je dala
pomudo za to srečanje pisateljev iz tako številnih držav sveta z name-
nom, da izmenjajo svoje misli o temi »Turizem — potni list miru«. Pre-
pričan sem, da bo to srečanje zelo učinkovit prispevek k ideji pisatelj-
skega sožitja in mednarodnega turizma, z drugo besedo, tudi ta konfe-
renca bo močno podprla vlogo, ki jo turizem lahko odigra v mednarod-
nih odnosih s tem, da povezuje ljudi raznih dežel sveta, ki se srečajo,
žive nekaj dni skupaj, se spoznavajo in hkrati odkrivajo vzajemne
probleme, možnosti, težave, upanja in odpuščanja.

zgrajeno novo deželno gledališče
(današnja Opera), kjer je dobil
pravico nastopanja tudi slovenski
oder, ki je leta 1918 dobil tudi še
današnjo Dramo.

Ob svojem stoletnem jubileju se
slovensko gledališče lahko ponaša
z mednarodnimi uspehi in z umet-
niško ravni, ki je upravičeno de-
ležna visokega priznanja doma in
po svetu. Tako so se uresničile že-
lje, ki jih je pred sto leti ob usta-
novitvi Dramatičnega društva zapi-
sal v svojih Novicah dr. Janez Blei-
weis: »Naj se krepko in čvrsto raz-
vije mlado društvo in požene no-
vo cvetje na polju slovenskega
slovstva in domače umetnosti.«

Zanimiva predavanja

Zveza slovenskih absolventov visokih, srednjih in višjih strokovnih
šol je priredila v ponedeljek v celovški Delavski zbornici za svoje člane
srečanje, ki je obsegalo vrsto zanimivih predavanj.

P. Tominc je v besedi in sliki predstavil življenjsko delo svetovno
znanega slovenskega arhitekta dr. Jožeta Plečnika ter posebej opozoril na
njegove nemisljive zasluge pri obnovi Hradčina v Pragi in pri izgradnji
Ljubljane. Vodja manjšinskega šolskega oddelka pri koroškem deželnem
šolskem svetu okrajni šolski nadzornik Rudi Vouk je obširno razpravljal
o problematiki manjšinskega osnovnega šolstva in zlasti obrazložil vpra-
šanja, ki se pojavljajo v zvezi s prijavami k dvojezičnemu pouku. Dipl.
trg. Janko Urank je govoril o splošnem zakonu o socialnem zavarovanju,
medtem ko je odvetnik dr. Janko Tischler prispeval koristne napotke v
pravnih zadevah.

Izvajanja posameznih predavateljev so bila gotovo zanimiva, zato
je toliko bolj škoda, da je bil za prireditev izbran precej neugoden čas (o
tem je pričal že sestav udeležencev, med katerimi so bili predvsem duhov-
niki in učitelji); poleg tega pa prireditelji tudi tiska niso vabili.

KULTURNE DROBTINE

● Prejšnja sobota je umrl znan slovenski
slikar Marij Pregel, eden najpomemb-
nejših sodobnih jugoslovanskih slikarjev in
grafikov, ki je s svojo umetniško izpovedjo
žel priznanja na številnih razstavah doma in
po svetu. Važno delo pa je opravil tudi kot
profesor na Akademiji za likovno umetnost v
Ljubljani, kjer je mladi generaciji umetnikov
posredoval svoje veliko znanje. Marij Pre-
gel je bil tudi dobitnik Prešernove nagrade,
med njegove velike stvaritve pa spadajo med
drugim umetniške dekoracije slovenske skup-
ščine in zveznega izvršnega sveta.

● Med svojim obiskom v Sovjetski zvezi je
kancler dr. Klaus izročil znanemu sovjetskemu
skladatelju Dimitriju Šostakoviču veliki sre-
brni častni red, s katerim ga je odlikoval
zvezni prezident Jonas. Šostakovič je pre-
sednik sovjetsko-avstrijskega društva ter ima
velike zasluge za razvoj prijateljskih odno-
sov med obema državama.

● Herderjeve nagrade, ki jih vsako leto
podelijo za posebne dosežke pri pospeševa-
nju kulturnih odnosov do narodov južne in
jugovzhodne Evrope, bodo letos prejeli mad-
žarski umetnostni zgodovinar dr. Ivan Fenyő,
češkoslovaški kipar Vladimir Kompanek, polj-
ski glasbenik Witold Lutoslawski, grški ar-
heolog prof. dr. Spiridon Marinatos, romunski
folklorist prof. Mihaj Pop in jugoslovanski bi-
zantolog prof. dr. Svetozar Radojevič. Nagra-
de bodo podelili 10. maja na dunjski uni-
verzi.

● Spored letošnje »Praške pomladi«, ki
bo letos prirejena v znamenju 50-letnice ok-
tobrske revolucije, obsega 54 koncertov. V
času od 12. maja do 4. junija bo gostovalo
v Pragi 11 tujih orkestrrov, povabljenih pa je
tudi 33 tujih dirigentov in solistov.

● Med najbolj priljubljene pisatelje med
češkoslovaškimi bralci spadata Erich M. Re-
marque in Guy de Maupassant. Za Remar-
quova romana »Na Zahodu ni novega« in
»Slavelok zmaga« so že v subskripciji zbrali
350.000 naročnikov, medtem ko so jih za novi
Maupassantov roman »Bel ami« dosegli 152.000.

ustrojem države, kateri manjšina pripada.
Stremeli smo za tem, da pritegnemo s potrebo
nujnostjo pozornost pristojnih organov na
vrsto vprašanj, ki so bistvena za ohranitev iz-
virne fiziognomije in za napredek obeh etni-
čnih skupin. Stremeli smo za tem, da se nudi
sicer skromen doprinos, ki pa ga podpirajo in
potrjujejo žive življenjske izkušnje, za nena-
domestljivo in neizpodbitno preizkušnjo do-
bre volje, da se poiščejo rešitve, ki bi najbolj
ustrezale narodnemu duhu in njegovemu uve-
ljavljanju v človeških odnosih in vsakdanjem
življenju.

Zavedali smo se novega položaja, ki se je
ustvaril v odnosih med državami ter še zlasti
med Italijo in Jugoslavijo. Zavedali smo se
novega velikega dialoga, ki se je začel v živ-
ljenju držav ter smo se skušali z našo akcijo
vključiti na nekem zelo občutljivem področju
mednarodnih odnosov, kjer se lahko razvija
trena in plodni sporazumi tudi kot posledica
upoštevanja ali neupoštevanja naših potreb.

Danes lahko po dveh letih ugotovimo, da
so splošni pogoji našega življenja postali ugod-
nejši; napredek na vseh področjih italijansko-
jugoslovanskih odnosov nas razveseljuje, ker
se ne sme pozabljati, da sta medsebojno sode-
lovanje in razumevanje, neodvisno od dolž-
nosti neke zares demokratične države, da pod-
reja ravnanja s svojimi etničnimi skupinami
pokazatelj barometrične lestvice odnosov s
sosednimi državami, najprimernejša za ustvar-
janje dobre volje in pripravljenosti za kon-
kretno akcijo, da se tako načnejo in rešijo tu-
di naši problemi.

Ko smo sprejeli na znanje pozitivne spre-
membe v splošnem položaju, se ne moremo iz-
ogniti dolžnosti, da kritično — ne polemično
— ocenimo vsebino resolucije. Pri tem nas na-
vda samo želja, da pospešujemo prepričano
sprejemanje in praktično izvajanje naših sta-

lišč ter skrb, da pomagamo državni skupnosti,
kateri pripadamo, da najde najbolj pravično
pot ter najbolj primerna sredstva za prouče-
vanje naših potreb.

Ni nobenega dvoma o naši lojalnosti do
vodilnih načel države, kjer živimo. To lojal-
nost potrjuje med drugim vsakdanje življenje;
ne bi pa hoteli, da bi se ta lojalnost do držav-
ne skupnosti, do njenega ustroja in do njenih
ustavnih vrednot razumela kot odrekanje
našemu narodnemu dostojanstvu; ne bi hoteli,
da bi se ta naša lojalnost ocenjevala na pod-
lagi pripravljenosti ali nepripravljenosti, da se
vdamo perspektivi počasnega, toda gotovega
narodnostnega izumiranja. Res je, da utegne-
jo samo ostanki nedavne zgodovine pogrevati
take želje in kovati take načrte; poštenemu
in svobodnemu človeku ne bo nikoli prišlo
na pamet, da bi s svojo odgovornostjo podpi-
ral taka farizejska pričakovanja, ker ni pač
pripravljen, da se spušča v tako nevarne dvo-
umnosti.

Sedaj je že jasno, da se mora vsaka narod-
na skupnost, če hoče ohraniti svojo fiziogno-
mijo, če se hoče razvijati normalno, ostreti
vsakega občutka manjvrednosti, vsakega bolj
ali manj zainteresiranega paternalističnega va-
rištva, energično odkloniti, da bi bila še na-
dalje predmet določenih mahinacij, špekulacij
ter raznovrstnih računov ter postati zaveden
in dinamičen činitelj, ki je vključen s svojimi
posebnostmi in nalogami, ki mu pritičejo, v
sklop življenja v državi. Vsaka instrumental-
zacijska nakana, kakršnakoli je in od koder-
koli prihaja, je zelo nevarna za življenje neke
etnične skupine, katera ima dolžnost, da se ji
upre z vsemi svojimi silami, ker utegne vsako
popuščanje v tem smislu kompromitirati nje-
no dostojanstvo in njen ugled.

(Se nadaljuje)

DEŽELNI GLAVAR SIMA V VELIKOVCU:

Samostojen avstrijski naftovod na Koroško z rafinerijo pri Pliberku

Zadnja beseda o tem, ali bo Wildon pri Grazu ali pa okolica Pliberka sedež rafinerije ob naftovodu Trst—Dunaj, sicer še ni padla, vendar je skoraj gotovo, da do rafinerije v Pliberku ne bo prišlo. Inozemske petrolejske družbe, ki so udeležene na naftovodu in rafineriji, slej ko prej vztrajajo na svoji zahtevi, da mora biti Wildon sedež rafinerije. Kako se bo s tem v zvezi zadržala zvezna vlada kot predstavnik Avstrijske uprave mineralnih olj (ÖMV), je samo še vprašanje časa. Z ozirom na to, je deželni glavar Sima postavil nov predlog, po katerem naj bi ÖMV zgradila svoj naftovod in rafinerijo v Pliberku.

S tem in drugimi gospodarskimi vprašanji Podjune in spodnje Labotske doline se je deželni glavar Sima bavil na sobotni okrajni konferenci SPO v Velikovcu. Njegov novi predlog potrjuje, da ni več računati s tem, da bi inozemske petrolejske družbe popustile v prid rafinerije pri Pliberku. Le-tam gre predvsem za to, da bi dobile na področju gospodarstva z mineralnimi olji tudi v Avstriji nadoblast in da bi se po malem polastile podražljive ÖMV. Zato hočejo imeti rafinerijo ob naftovodu Trst—Dunaj kar najbolj v bližini njenih rafinerij v Schwechatu pri Dunaju.

Ko je s tem v zvezi razlagal svoj predlog o gradnji lastnega naftovoda in rafinerije ÖMV pri Pliberku, je deželni glavar Sima navedel dve alternativni. Prva se naslanja na speljavo naftovoda ÖMV od TAL-naftovoda med Trstom in Bavarsko, ki je speljan preko Koroške, druga pa gre za tem, da bi

predstavnik ÖMV, potem je pravzaprav sedanji projekt naftovoda Trst—Dunaj zaenkrat v zraku. ÖMV je namreč na tem naftovodu udeležena z 51 odstotki. Iz resničnega avstrijskega stališča in izvajajoč program strukturne politike bi bil lastni naftovod ÖMV z rafinerijo pri Pliberku boljše rešitev, kakor pa je naftovod, na katerem so inozemske petrolejske družbe udeležene z 49 odstotki, na rafineriji ob njem pa s 74 odstotki.

Dr. Janko Arneje

DEVETDESETLETNIK

Danes je v Ljubljani izpolnil 90 let svojega življenja stolni kanonik ljubljanske škofije dr. Janko Arneje, rodom iz Ledinca. Pokojnega ne poznajo le Ledinčani, marveč tudi številni naši starejši sodobniki kot človeka, ki se je v letih svojega bivanja na Koroškem zavzemal za pravice koroških Slovencev.

Dr. Janko Arneje se je rodil 24. marca 1886 v Ledincah. Zaradi svoje nadarjenosti je bil po končani maturi v Celovcu poslan na nadaljni študij v Rim, kjer je na zavodu Germanika dosegel doktorat iz teologije. Leta 1902 se je vrnil kot duhovnik v domovino in bil najprej eno leto kaplan v Beljaku, nakar je nastopil mesto prefekta v celovškem Marjanšču. Dvanajst let je bil župnik v Zrelcu, kjer je za časa plebiscita vplivno posegel v politično življenje. Zaradi tega so ga začeli nemški nacionalisti preganjati in si je z begom v Jugoslavijo komaj rešil življenje.

V Ljubljani so ga najprej namestili za spirituala v bogoslovnem semenišču, potem pa je kot župnik služboval v Gornjem Logatcu, v Škofji Loki, na Trsteniku in na Beznici, od koder je moral leta 1941 spet bežati pred Nemci. Pozneje je bil župnik v Ljubljani, leta 1951 pa je bil imenovan za stolnega kanonika.

Zadnja leta mu je zdravje opešalo, ostala pa mu je njegova vedra narava. Koroški Slovenci ga imamo v spominu kot odkritega, veselega slovenskega duhovnika, ki se je Koroške oklepal z vso ljubeznijo. Tak je tudi še danes. K njegovemu čestitljivemu jubileju mu iz srca čestitamo z iskreno željo: še na dolga leta.

Okoli Št. Vida v Podjuni izboljšujejo pogoje za turizem

V zadnjem desetletju je okolica Št. Vida v Podjuni turistično vidno napredovala. Skoraj po vseh vaseh tega območja, ki leži nekoliko oddaljeno jugovzhodno od Klopinskega in Zablatniškega jezera, nalezimo na gostilne, penzione in kmetije, ki privabljajo turiste. Kraji, ki so pred leti še samevali v mirnem podeželskem zatišju, postajajo turistični kraji, kjer je v poletnih mesecih čedalje bolj živahno.

Veliko so k temu pripomogle ceste, ki so bile medtem izboljšane. Ostalo so za uspešen razvoj turizma napravili domačini, ki tudi po zadnji sezoni niso mirovali. To kaže vrsta primerov. Trenutno je v polnem teku gradnja vodovoda iz Zgornjih Vinar v Rikarju vas, v Zgornjih Vinarah pa je poleg tega v teku gradnja 40 počitniških bungalovov, ki jih gradi združenje bivših padalcev iz Bavarske. V Št. Vidu v Podjuni sta poštna uprava in posestnik Blaž Jernej omogočila, da je dobil poštni urad novo poslopje, Šentvidčani pa so se pričeli prizadevati za redno avtobusno progo, ki bi njihov kraj in sosedne vasi povezovala s svetom.

Kaj je z modernizacijo selske ceste?

Sele so gotovo občina, ki sodi med tiste v deželi, ki se borijo z največjimi težavami. Pretežna večina prebivalstva so mali kmetje in drvarji, katerih dohodki in zaslužki komaj zadostujejo za najskromnejše življenje. V istem položaju je tudi občina Sele. Vsakoletni proračuni komaj zadostujejo za najnujnejše potrebe in občinski svet ne more misliti na to, da bi z občinskimi prispevki pomagal občanom in občini do živahnejšega gospodarskega razvoja, kakor to pomagajo druge občine. Občina potrebuje izdatno pomoč od dežele in države.

Ta pomoč bi bila gotovo najbolj naložena v obliki pospeševanja turizma. Toda tukaj so bile Sele puščene vsa zadnja leta ob strani. Zato se v občini v zadnjih petih letih tudi število turistov in njihovih nočitev ni povečalo. Leta 1961 so Sele zabeležile 1669 turističnih nočitev, leta 1965 pa 1899. V istem razdobju pa se je v občini Kremsbrücke (okraj Spittal), ki je po številu prebivalstva in po nadmorski višini podobna selski občini, število turističnih nočitev povečalo od 7115 na 13.120.

Glavna ovira za razvoj Sel v turistični kraj je slaba deželna cesta, ki vodi iz Borovelj v Sele in naprej na Šajdo, kjer se blizu jezcu za elektrarno Frajbah spet spoji z Rožansko državno cesto. To Selani sami najbolj vedo. Zato so že pred leti prosili deželno vlado oz. njene referenta za ceste, da bi se zavzel za to, da bi bila ta cesta skozi resnično idilično pokrajino čim prej modernizirana in asfaltirana. Ob ljubo, da se bo to zgodilo, so sicer dobili, a dejanj do danes ni bilo. Referent za ceste deželne vlade, namestnik deželnega glavarja dr. Weissmann noče uslišati niti najmanjšo prošnjo, ki je v tem, da bi uprava cest asfaltirala vsaj odsek med Cerkevijo in Šajdo, ki je v takem stanju, da vsakega turista naravnost odbija.

Zadevno pismo so člani občinskega sveta morali vzeti na zadnji seji na znanje. Vzeli so ga upravičeno — z velikim ogorčenjem. Pismo namreč kaže, da se mislijo pri upravi deželnih cest še naprej igrati z usodo Selanov in njihove občine. Ureditev tako imenovane Bajtiške deželne ceste je neodložljiva nujsnost, njena čimprejšnja izvedba pa docela v skladu s tolikokrat hvaljeno pomočjo občinam južne Koroške, da dobiti razvoj v deželi. Dokler ta cesta ne bo modernizirana in asfaltirana, tudi cesta med Šajdo in Obirsko, ki je v gradnji, ne bo dosegla svojega namena.

IZ CELOVCA:

Nedostatki na živilskem trgu se večajo

Celovski mestni tržni urad je v svojem svojstvu kot zdravstvena in živilska policija ugotovil, da se nedostatki na celovškem živilskem trgu in po gostiščih zadnja leta večajo. Leta 1964 je moral od 1955 vzorcev živil, ki jih je kontroliral, grajati 161 vzorcev, leta 1965 od 2260 vzorcev 203, lani pa od 2259 vzorcev že 260 ali eno osmino.

Lani je ta urad izvedel skupno 3505 pregledov in sicer v 363 trgovinah z mešanim blagom, v 260 gostilnah, v 104 kavarnah in konditorijah ter pri 135 prodajalcih in vrtnarjih na trgu. Kontroliral pa je poleg tega še frizerije, drogerije, trgovine s posodo in proizvajalce žganih pijač in likerjev.

Pri svojih pregledih je lani prepoval prodajo 10.885 konzerv, 1070 kilogramov in 387 zavojev živil, 941 litrov alkoholnih pijač, 686 kg klobas, 270 kg mleka in mlečnih izdelkov, 790 kg posode, 346 zavojev

otroških hranil, 75 kg sadja in 53 kg gob. Največ graj je šlo na račun žita in sočivja (53 %), brezalkoholnih pijač (38 %), moke in mlevskih izdelkov, nadalje živil (32 %) ter sadja in zelenjave in njihovih konzerv (28 %). V 83 primerih je podjetnike prijavil državnemu tožilstvu.

Rezultati kontrole tržnega urada nikakor niso v čast celovškemu živilskemu trgu in gostiščem. Ti primeri kažejo, da so dokajšnjemu številu trgovcev z živi in gostilničarjev še vedno red, snaga in dobro ime deveta briga. Da je morala živilska policija lani zapleniti skupno okoli 8000 kg živil, ker so bila pokvarjena v prodaji, je namreč tudi za Celovec nekoliko preveč.

TO IN ONO

OD ŠMOHORA DO LABOTA

ŠTEFAN V ZILJSKI DOLINI. Zadnja občinska seja, ki je obravnavala letni račun za leto 1966, je pokazala, da je občinski svet dobro gospodaril. V blagajni je ostalo še 91.000 šilingov, ki jih hoče občinski svet koristno uporabiti v tekočem letu.

STRAJA VAS. — Občinski svet je pred kratkim razpisal gradbeno dela za vodovod Straja vas - Drevlje. Istočasno je ugotovil, da je občina v minulem letu prihranila nekaj denarja, kar bo omogočilo, da bo letos lahko dokončala notranjo ureditev novega občinskega poslopja. V Drevljah so se odločili za komasacijo zemljišč, občina pa je zagotovila subvencijo k gradnji ceste na planino skupnosti Drevlje-Gorje. Poskrbljeno je tudi, da bo novo naselje v Draščah dobilo krajevni telefon.

DROBOLE. — V petek minulega tedna je zaradi mučne bolezni — imel je krvnega raka — za vedno zatisnil svoje oči enajstletni Reinhard Kreuzer. Vsa zdravniška znanost ga ni mogla oteti te hude bolezni, čeprav so se za njegovo zdravlje poleg domačih zdravnikov prizadevali tudi ameriški zdravniki.

CELOVEC. — V soboto je zvezni minister dr. Schleizer izročil ravnateljstvu uradov koroške kmetijske zbornice dr. Josefu Heintlu dekret, s katerim je bil imenovan za dvornega svetnika.

VEČNA VAS. — Pri gradnji večnovetke ceste na Lužo je smrt nenadoma doletela 45-letnega Valentina Buteja. Pri delu s kompresorjem se je nenadoma zrušil in onesvestil, nakar je navzlic zdravniški pomoči kmalu zatisnil svoje oči.

Slovenska prosvetna zveza sporoča:

Slovenska prosvetna društva bodo koncem prihodnjega tedna priredila predavanje z diapozitivi, ki ga bo pod naslovom

SLOVENSKI OKTET KRIŽEM KRAŽEM PO SVETU

imel član Slovenskega okteta Tone Kozlevčar.

Predavanje bo

- v petek, 31. marca 1967 v Dijaškem domu Slovenskega šolskega društva v Celovcu, Tarviser Strajhe 16
- v soboto, 1. aprila ob pol devetih zvečer pri Voglu v Št. Primožu
- v nedeljo, 2. aprila ob pol treh popoldne v gostilni pri Mežnarju na Radšah ob osmih zvečer pri Tišlarju v Št. Janžu v Rožu.

ÖMV speljala do Pliberka svoj naftovod iz Kopra. Rafinerija naj bi zaenkrat imela milijon ton letne zmogljivosti, kar bi zadostovalo za oskrbo južnega dela Avstrije z mineralnimi olji. Po mnenju vodilnih strokovnjakov ÖMV ima le-ta za kritje takega projekta potrebna sredstva na razpolago v svojem investicijskem programu.

Deželni glavar Sima se je na konferenci v Velikovcu bavil tudi s perečim vprašanjem usode premogovnikov v Št. Štefanu v Labot-

Časi se spreminjajo

Ni še 15 let od tega, ko je bil četrtkov posel kmetovalcev iz Gur in drugih krajev, da so peljali v Celovec naprodaj svoje drve in prignali na trg svojo živino ali pa jo prišli kupovat. Na današnjem celovškem četrtkovem trgu naletimo le še na ostanke te stoletne navede. Celovski tržni urad je namreč za minulo leto ugotovil, da je bilo v Celovcu prodanih le še 250 voz drv in komaj 49 krav in telic, 11 telet ter 74 konj in žrebet. V povprečju je s tem odpadlo na tržni dan komaj 1 govedo in poldrug konj ali žrebe. Temu nasproti je bila povprečna tedenska ponudba 180 pujskov še razmeroma velika.

Pa tudi na Benediktinskem trgu in na trgu v Otočah (Waidmanns-

dorf) je videli čedalje manj kmečkih ljudi, ki bi tam ponujali svoje prideleke. Lani so jih na obeh trgih skupno našli le še 3859. Če upoštevamo, da prihajajo z blagom na trg v glavnem v četrtkih in v sobotah, je odpadlo v povprečju na tak „tržni dan“ le še okoli 40 kmetov. Tudi število „kriparic“ se naglo krči. Lani so jih našli le še okroglo 12.000 ali 120 na „tržni dan“.

Časi se spreminjajo. Kmetje okoli Celovca nočejo več biti kramarji. Izkupek pri taki prodaji je navadno manjši, kakor pa je vrednost zgube časa. Zato mora kmet današnjega časa drugače gospodariti in tudi drugače prodajati svoje blago.

Pogled v prihodnost mest

Mesta so živi organizmi, prav kakor ljudje, ki živijo v njih. Rastejo in se razvijajo, žal ne vedno tako, kot bi bilo treba. Sodobno mesto zahteva poleg vsega drugega predvsem dobro lego, obdaja naj ga zelen pas, ima naj mnogo parkov in zelenih pasov, dovolj dobre pitne vode, prijazna stanovanja in urejen, nehrupen promet.

V minulih štiridesetih letih so sociologi in urbanisti že nič kolikokrat dejali, da mesta, ki smo jih podedovali iz 19. stoletja, niso več primerna bivališča za prebivalce 20. stoletja. Prišel je čas, ki terja nove in drugačne rešitve, so dejali arhitekti. Načela sodobnega načrtovanja mest zmagujejo v vsem svetu. Moderna mesta že zidajo v skladu z načeli, ki so jih arhitekti in urbanisti postavili v tridesetih letih našega stoletja: sončna in zračna stanovanja, stanovanjske hiše niso vključene v ozke ulice, mračnih dvorišč ni več, parki so življenjska potreba, industrija pa mora daleč stran od stanovanjskih naselij.

Velika želja, da bi gradili moderna mesta, in iz dneva v dan večje potrebe po njih so nujno pripeljale do nekaterih napak. V mnogih novih naseljih, ki so se razvila na še nezazidanih območjih, morajo stanovalci živeti na stalnem prepihu ali v večni megli. Vetrovom in meglenim predelom so se nekdanji urbani-

sti, ki so poznali svoj posel, izogibali. Zato naj tudi danes spet velja: prostore, kjer naj bi zrastle nove mesta, naj pošteno preučijo predvsem urbanisti. V vročih predelih naj ima mesto mnogo parkov, obdaja pa ga naj širok zelen pas. Tudi naj bo v teh mestih dovolj vodnjakov in pip z zdravno pitno vodo. Tako v vročih podnebnih predelih! V hladnejših pa je potrebno izbrati zemljišče za mesto tam, kjer je največ sonca. Pri načrtovanju vsakega mesta sta najvažnejša voda in gozd. Avtomobilske ceste naj se izognejo mestom, z njimi naj jih raje povezujejo posebni dovozi.

Majhna mesta prav gotovo nimajo vseh možnosti, da bi lahko zadovoljila potrebe svojih prebivalcev po kolektivnem in kulturnem življenju, po drugi strani pa tudi vlemesta glede tega niso brez težav. Velika mesta postajajo vse večja ovira za kolektivno življenje: posameznik se v množici povsem izgubi, razdalje postanejo nepraktične, rekreacijski prostori pa so vse predaleč od stanovanj. Platon je postavil, naj ima idealna občina kvečjemu 5000 občanov, medtem ko so sodobni urbanisti dvignili to število na 50.000 do 75.000. Vendar vse kaže, da so pri tem pozabili, da mesto z manj kot 300.000 prebivalci komaj še zadovolji kulturne potrebe svojih meščanov.

Še v devetnajstem stoletju so bili prepričani, da je onesčiščenje zraka in vode neogibno zlo civilizacije. Danes vemo, da se nova mesta, če so le pravilno zidana, lahko obojemu izognejo, pa tudi starejša mesta se lahko znebijo teh nevarnosti. Številni kemični produkti, ki se kopičijo v odpadkih, so zlasti v zadnjih desetih letih postali resen problem. Vse bolj se poraja tudi skrb, kaj bo z morjem, s to nenadomestljivo rezervno favno in flore, odkar v njem vse pogostejše odlagajo odpadke radioaktivnih snovi.

Preskrba z zdravno pitno vodo je naslednji nadvse pereč problem za mestna področja. Zdi se, da je za vprašanje, kako oskrbeti zdravno pitno vodo mestom, kot je npr. New York, edina rešitev v razsoljevanju morske vode, za sedaj pa je treba zbrati vse razpoložljive zaloge površinskih in talnih virov.

Ne le povsem s človečanskega, temveč tudi z ekonomskega stališča je treba prebivalstvu zagotoviti zdravno pitno vodo. Strahotno veliko je namreč število izgubljenih delovnih ur, saj lahko računamo, da vsaj 500 milijonov ljudi zbolijo vsako leto samo za boleznimi, ki jih povzroča nezdrava pitna voda.

Zasnovo sodobnega mesta lahko precej izboljšamo, če upoštevamo moderne sociološke vidike ter pri tem uskladimo prizadevanja urbanistov, arhitektov, tehnikov, umetnikov, ekonomistov, zdravstvenih delavcev in drugih. Treba je zgraditi predvsem in čimprej veliko stanovanj. Veliko stanovanj pa je mogoče zgraditi le, če jih bomo gradili industrijsko.

Mesto prihodnosti ni več daleč, njegovo čimprejšnje uresničenje je celo prvi pogoj za čim plodnejši razmah naše civilizacije. Mesto prihodnosti bo prostorno, ker bo segalo tudi v višino, prijetno bo, ker ne bo več vezano na toge osnovne oblike, in tudi živahno, ker bo v skladu z življenjskim ritmom v nenehnem razvoju. Ne bo dolgo, ko bo stopil prvi človek na Luno in ko bomo zagospodovali vesolju, vendar pa nas to ne sme zapeljati, da bi pozabili na svoje naloge in se izneverili iska-

nju oblik za bivališča, ki bodo najbolj primerena človeku bodočega stoletja.

Zrasla je nova generacija arhitektov in urbanistov, ki gledajo na načrtovanje mest povsem drugače, kot so gledali njihovi predhodniki. Ena od glavnih zamisli teh sodobnih novatorjev so umetni nivoji, ki naj dvignejo mesta v višino. Predstavljajo si mesta v nadstropjih, od katerih bi vsako služilo svojemu namenu: v enem bi se razvijal promet, v drugem bi bile trgovine itd. Jeklene strukture teh mest bi bile v skladu z željami in potrebami ter razvojem posameznih pokrajin.

Mesto prihodnosti se bo moralo sproti spreminjati. Vsa nova mesta, ki jih gradijo da-

Kot so pokazale oceanografske raziskave zadnjih let, so na mnogih mestih na morskem dnu bogate zaloge pomembnih surovin, kot so nikelj, kobalt, mangan in baker, in sicer v obliki majhnih rudninskih sprimkov. Ameriška kemična zveza se je na svoji letni konferenci v Los Angelesu med drugim ukvarjala s predlogom, da bi te pomembne rudninske zaloge spravili na površino s pomočjo orjaške sesalne naprave. Načrt predvideva hidravlični stroj, ki je nekoliko podoben sesalcu za prah. Stroj

nes, se sicer prilagajajo razmeram motorizacije, toda kdo ve, ali ne bo mreža današnjih avtomobilskih cest zastarela, še preden bo do kraja spletena? Dovolj je, če se spomnimo na številna letališča, ki so jih morali opustiti, ker jih je sodobna aeronavtika že krepko prerasla. Edinole strukture, ki jih je lahko spreminjati in prilagajati, bodo kljubovale zahtevam časa, ker bo samo takšne moč redno obnavljati.

Kakor so bili vsi Corbusierovi vizionarni načrti le plod njegove domiselnosti, tako so vsi daljnovidni načrti, plod iskanja neorganiziranih posameznikov, ne da bi jim družba kakorkoli stala ob strani in jim bila v pomoč. In vendar bi bilo potrebno, da bi vsaka država imela posebne študijske centre za arhitekturo mest ter jim zagotovila vsaj toliko finančnih sredstev, kolikor jih daje za aeronavtične in vesoljske raziskave. Človeštvo namreč vsaj za sedaj še vedno živi na Zemlji.

Zakladi na morskem dnu

bi upravljali s pomočjo podvodnih televizijskih kamer. Računajo, da bi lahko z uporabo enega samega takešnega aparata pokrili 50 odstotkov trenutnih potreb po niklju; kobalta pa bi lahko izklopali več, kot so ga zdaj. Poleg vsega pa še kaže, da bi podvodna »izkopavanja« stala samo 60 odstotkov sedanjih stroškov kopanja na suhem.

Svetloba uničuje vitamine v mleku

Pakiranje živil v umetne plastične materiale „konservativci“ pogosto brez pravega razloga kritizirajo. Moramo pa razlikovati nehomogene umetne snovi, ki so trde, in homogene snovi, ki so elastične in mehke tudi brez posebnega dodatka v ta namen. Ker visokomolekularne snovi ne izhlapevajo in jih moremo le s silo in z izrednimi sredstvi topiti, so umetne snovi brez dodatka za mehčanje večinoma najboljše material za pakiranje naravnih snovi.

Največja mlekarna na Nizozemskem „Van Grieken Melk V. N.“ v Haagu je dala razviti v laboratorijih za umetne snovi koncerna Shell folijo, ki ne omogoča samo poceni in ustreznega pakiranja mleka, ampak ga varuje pred nezaželenimi kemičnimi spremembami bolje, kot pa so ga doslej vse embalaže, vključno steklenice.

Poglaviti sovražnik vitamina C v mleku je svetloba. V navadnih steklenicah že v eni uri razpade 90 % vitamina C. V riboflavinu ali vitaminu B2 nastajajo v osvetljenem mleku fotokemične reakcije, katerih posledica so nezaželeni spremembe okusa. Zato sedaj pakirajo v omenjeni mlekarni mleko v polietilenske vrečke, ki so zunaj bele, na notranji strani pa črne. Čeprav ni folija debela niti 1 desetinko milimetra, zadržuje dnevno svetlobo tako dobro, da razpade v 4 urah 15 % vitamina C. Polietilen je vrsta visokomolekularnega parafina, ki je tudi brez mehčala ostane visoko elastičen pri temperaturi v hladilniku.

ZANIMIVOSTI

- Olupiti eno ali nekaj kuhanih jajc ni težko. Težava pa je v restavracijah. V Zahodni Nemčiji so naredili stroj, ki opravlja to zamudno delo.
- Neka tovarna v Honkongu dela umetno cvetje, ki ima priročni vonj in ga cvetje obdrži pol leta.
- V Kanadi so začeli prodajati vedra iz polietilena. Držijo 20 litrov. Vedra so predvsem namenjena turistom, saj so zložljiva in jih lastnik lahko hrani v žepu.
- Da bi olajšali delo uslužbencev, ki mnogo hodijo iz oddelka v oddelk, je neka ameriška tovarna začela izdelovati posebno električna vozila na tri kolesa.
- Ameriški fizik Fred Johnson meni, da v vesolju ob-

staja življenje že že ne drugo vsaj rastlinsko. V vesoljskem prahu je namreč odkril klorofil.

● Strokovnjaki indijskega laboratorija za fiziko so odkrili metodo, s katero lahko zaradi radijskih molenj ugotovijo nuklearne eksplozije do moči ene megalone.

● V črnemorski plovi so začeli na nov način čistiti ladje. Hidravlična čelka — podobna sobnemu sesalcu za prah — že po nekaj urah temeljito odstrani alge in školjke. Že eno leto po splavitvi se zaradi alg in školjk zmanjša hitrost ladje za eno miljo na uro.

● Neko ameriško podjetje je izpopolnilo vrsto helikopterja. Manevrska sposobnost je večja od avionov lovcev. Lahko se vrli okoli svoje horizontalne osi, leti na hrblju. To mu omogoča posebna naprava v vijaku.

Stroji preštevajo bankovce

S hitro modernizacijo administrativnega poslovanja stroji vse bolj zamenjujejo ljudi in njihove možgane v pisarnah in obratih. Toda največja zapreka pri hitrem opravljanju pisarniških del je bilo preštevovanje denarja, ki so ga morali doslej prešteti ročno. Poznamo seveda stroje, ki preštevajo kovani denar, ne pa tudi bankovcev.

Veliko število nameščenecv v bankah, na železniških postajah, v trgovskih hišah in na stadionih prešteva. To je zelo težko in utrujajoče delo.

Nedavno tega pa se je na Japonskem pojavil električni stroj za preštevovanje bankovcev, ki so ga imenovali bilcon — E. Za vitek 100 bankovcev, ki jih vložijo v ta stroj, bo le-ta preštel v desetih sekundah in jih po želji tudi razvrstil v zavrtke bankovcev iste vrednosti po 100, 50 ali manj kosov.

Pri preštevovanju pa lahko ta naprava izloči tudi vse poškodovane bankovce in fiste, ki so izgubili obliko. Uporabijo jo lahko ne le za preštevovanje japonskega denarja, temveč z majhnimi spremembami tudi za štetje tujih bankovcev.

Stroj za preštevovanje bankovcev ima take dimenzije: 71×32×38 cm, težak je 50 kilogramov, za pogon pa izkorišča električno energijo. Cena na domačem tržišču je 745.000 jenov.

ROBERT MERLE

26

Napeto me je gledal. Obrnil sem glavo stran, a sem še vedno na sebi čutil njegov pogled. Bilo je, ko da bi me gledal oče. Iztegnil sem roke pod stol, krčevito stisnil kotena in s strahom sem pričakoval, kdaj me bo začelo tresti.

Precej dolgo sva takole molčala, naposled pa je Siebert z zadržanim ogorčenjem in počasi rekel:

„Ubiti se misliš!“

In s silno težavo sem spravil iz sebe:

„Moja stvar.“

Skočil je z mize, me oberoč zgrabil za prednji del srajce, dvignil s stola in stresel.

„Preklete ščene!“ je sikal skozi zobe. „Ubiti se misliš!“

Pogled iz njegovih oči me je zapekel in pogledal sem stran. Pričelo me je tresti in potihoma sem ponovil:

„Moja stvar.“

„Nein!“ je zavpil in me še bolj stresel. „Ni samo tvoja stvar, umazanec! Kaj pa Nemčija?“

Sklonil sem glavo in rekel:

„Nemčija je izgubljena.“

Čutil sem, kako so Siebertovi prsti izpustili mojo srajco in že naprej sem vedel, kaj se bo zgodilo. Privzdignil sem desnico, a prepozno je bilo. Njegova roka je z vso silo

plosnila po mojem licu. Udarci je bil tako močan, da me je zaneslo v stran, takrat pa me je Siebert z levico ujel za srajco, me vzravnal in znova udaril. Potem me je sunil od sebe in padel sem nazaj na stol.

Lica so mi gorela, v glavi se mi je vrtelo, najraje bi vstal in se zakadil vanj. A nisem se zganil in pretekle je dolga minuta. Siebert je še vedno stal pred mano, preplavila me je nekakšna prijetna otrplost.

Siebert me je pogledal in oči so mu pobliskavale, videl sem, kako se mu pod kožo pregibajo mišice na čeljusti.

„Prekleti umazanec!“ je spet zamrmral. Roke je sunil v žep, pričel hoditi po sobi gor in dol ter na vse grlo vpiti:

„Nein! Nein! Nein!“

In spet me je pogledal s svojimi plamenečimi očmi:

„Ti!“ je zavpil. „Ti, veteran nemških proslavljencev!“

Tako naglo se je obrnil k meni, da sem v hipu pomislil: zdaj se bo zagnal vame.

„Dobro me poslušaj!... Nemčija ni izgubljena!... Samo kakšen židovski pes lahko trdi kaj takega. Vojna se nadaljuje, me razumeš? Tudi po tej svinjariji v Versaillesu se nadaljuje!“

In znova je pričel letati po sobi gor in dol kakor brez uma.

„Herrgott!“ je zavpil. „Saj je vse to jasno kakor beli dan!“

Iskal je besedo, mišice na čeljusti so mu nenehno valovile, stisnil je pesti in ves iz sebe znova zavpil: „Jasno! Jasno!“

„Na,“ je potem rekel in iz žepa potegnil časopis. „Jaz nisem govornik, ampak tule je vse napisano vse lepo po vrsti, črno na belem.“

In potisnil mi je časopis pod nos.

„Nemčija bo plačala!... Vidiš, to so si zdaj izmislili! Hočejo nam vzeti ves premoži! Si videl, na kaj so prišli? In tule, poglej, tule piše črno na belem! Uničiti hočejo Nemčijo!“

Potem je zarjovel:

„In ti, prekleti pasji umazanec, ti se misliš ubiti!“

V desnici je vihtel časopis in me z njim švrkal po obrazu.

„Na!“ je vpil. „Le poglej in beri. Naglas beri!“

S tresočim se kazalcem je pokazal na sredo nekega članka in začel sem brati:

„Ne, Nemčija ni premagana...“

„Vstani, pasji sin!“ je vpil Siebert. „Vstani, kadar izgovoriš besedo Nemčija!“

Vstal sem.

„Nemčija ni premagana. Nemčija bo zmagala. Vojna še ni končana. Spremenila je samo svojo obliko. Armada je na tleh, korpusi prostovoljcev razpuščeni. Toda vsak Nemec, naj je v uniformi ali ne, se mora še vedno imeti za vojaka. Bolj kakor kdajkoli mora biti neustrašen in neupogljiv. Komur ni mar za usodo domovine, je izdajalec. Kdor koli se predaja obupu, dezertira pred sovražnikom. Dolžnost vsakega Nemca je, da se bori in umre tam, kjer je, za ljudstvo in za nemško kri!“

„Donnerwetter!“ je vzkliknil Siebert. „Ko da bi bilo pisano nalašč zate!“

Brez diha sem zrl v časopis. Da, res je: to je bilo napisano zame.

„Ti je zdaj jasno?“ je rekel Siebert. „Vojak si, vidiš. Še zmeraj si vojak! Uniforma ne šteje! Vseeno si vojak!“

Srce mi je kovalo v prsih, stal sem nepremično, kakor prikovan na pod. Siebert me je pozorno opazoval, potem se je nasmehnil. Veselje je obliko njegov obraz. Objel me je

Drobni nasveti

■ Majonezo bi radi prihranili še za naslednji dan. Primešajte ji dobro razdrobljen rumenjak trdo kuhanega jajca in ostala bo sveža.

■ Potne madeže na pleteninah odstranite s krpo, namočeno v močno slano vodo. Zastarele madeže odstranite z 90 % alkoholom.

■ Posoda iz kristalnega stekla bo lepša, če boste vodi, v kateri jo perete, dodali nekaj kapljic kisa in nekaj zrnč grobe soli.

■ Pri barvanju vrat in drugih kovsov pohištva denite v mastno barvo sok ene limone. S tem boste preprečili naval mušic na sveže prepleškan les.

■ Sveča bo dalj časa gorela, če jo bomo od zgoraj potrosili z nekaj zrnč soli.

■ Debele tkanine boste lažje šivale, če šivanko prej natrete z milom.

■ Luknjice v parketu, ki jih je napravil lesni črv, zamažite s parketno pasto. Perpentin, ki je v njej, bo črva uničil.

■ Ogledala čistimo z gorilnim špiritom, da bodo imela lep sijaj.

■ Jabolka in hruške, ki jih pripravljamo za kompot, dajte takoj v vodo, ki ste ji prilile nekaj kapljic hladnega kisa ali limone in sadje bo ostalo lepo belo.

■ Jabolka bodo ostala dolgo sveža, če jih premažete z glicerinom. Seveda morajo biti nepoškodovana. Hranite jih v hladnem prostoru, najbolje na polici. Prostor večkrat prezračite.

■ Pečenice vam ne bodo popokale, če jih pred pečenjem malo prevrete, nato pa povajate še v moki.

■ Uteži nikar ne puščajte na tehtnici, ker bo tehtnica čez čas postala netočna.

■ Divjačino in ovčje meso zdrgnite z naribano čebulo in mesto bo okusnejše.

Kuhinja včeraj in danes

S kuhinjami se dogajajo čudne stvari. Doživeli so že toliko sprememb, da le redkokateri stanovanjski prostor. V obdobju med obema vojnama je družina obedovala ponavadi kar v kuhinji. Le ob nedeljah, praznikih, ali pa ob priložnostih, ko so v hišo prišli gostje, so pognili v jedilnici, ki je bila posebna, na ustrezen način opremljena soba. Ta prostor je bil torej redkokdaj izkoriščen, saj so člani družine preživeli večji del časa, ko so bili doma, v kuhinji.

Mnogo kasneje je nastopila doba delovnih kuhinj. Jedilna miza je odromala v jedilnico, v kuhinji pa je ostalo samo tisto, kar je gospodinja potrebovala za čim bolj nemoteno pripravljanje hrane. S tem načinom projektiranja so arhitekti svoje stranke počasi navajali na nov dnevni prostor, na tako imenovano dnevno sobo. Take dnevne sobe pa so morale biti seveda dovolj velike, saj je poleg običajne omare, morebitnega ležišča, čajne mizice in udobnih foteljev, morala v njej najti prostor še jedilna miza z nekaj stoli.

Stanovanjska kuhinja je nekakšen kompromis med eno in drugo skrajnostjo. Ta prostor je dovolj velik, da je v njem mogoče urediti delovni — kuhinjski kot (ki se ga po navadi reši z nišo) in jedilni prostor, ki pa lahko le delno nadomesti dnevni prostor. In prav ta pogoj — velikost, pa razmeroma majhna funkcionalnost — je vzrok za to, da se arhitekti čedalje redkeje odločajo za niše in jedilni kot.

Kaj pa zdaj? Ekonomski razlogi nam narokujejo, da gradimo stanovanja z relativno majhno kvadraturto. Ta okoliščina nam praktično onemogoča, da bi si privoščili dnevno sobo, v kateri bi našla svoj prostor tudi jedilna miza. Tako je v naših stano-

vanjih vse več kuhinj, ki so sicer relativno majhne, vendar dovolj velike, da lahko vanjo postavimo tudi jedilno mizo za vsaj štiri ljudi. No, bi rekli zlobneži, pa smo tam, kot pred štiridesetimi leti. In vendar to ni res. Družina zdaj svojega prostega časa ne preživi več v kuhinji, temveč v dnevni sobi, v kuhinjo pridejo le v toliko, da pripravijo hrano in jo v miru pojedjo.

Srečamo se torej z novim vprašanjem. Kam naj postavimo jedilno mizo v tej majhni kuhinji? Na sredo verjetno ne, ker bi s tem izgubili preveliko dragocenega prostora. Predvidevamo, da je arhitekt eno od vzdolžnih sten v kuhinji predvidel za delovni prostor — pomivalno korito, itd., drugo podolžno steno pa je pustil prsto. Če bomo ob njo prislonili mizo, bomo najbolje izkoristili prostor in tako morda pridobili sedišča celo za pet, šest ljudi.

»Jajčni problem«

Spretna gospodinja bo kaj hitro ločila jajčni beljak od rumenjaka, manj večji pa bo to včasih nemara pravi problem. Če je tako, naj vzame navaden kuhinjski lijak in ubije jajce vanj. Rumenski, ki je gostejši in trdnjši, bo ostal v lijaku, beljak pa bo stekel skozi cevko v posodo, ki jo je gospodinja že prej postavila.

Poskusite!

ZREZKI Z GORČICO: Na olju ali maslu opečemo 4 lepe telečje ali svinjske zrezke. Medtem posebej segrejemo v kozici malo masla in pustimo, da se ohladi. Temu primamo veliko žlico gorčice, malo kruhovih drobtin, ščepe belega popra, dodamo toliko dobrega belega vina, da dobimo gostoto omake, ki naj še vre približno 20 minut. Zrezke naložimo na ogret krošnik in jih oblijemo z omako. Zraven položimo dušen krompir s poljubno svežo solato.

ZELENA S ŠUNKO: (Primereno za večerjo.) Očistimo lepo zeleno, narežemo jo na rezine, pokrijemo s slano vodo in malo limoninega soka, da ostane lepo svetle barve. Vre naj nekaj minut. Nato jo odcedimo in jo pokapljamo z začimbenim kisom (olje, dober kis in poper, po okusu tudi fino zdrobljen česen in zelen peterilij). Primamo 10 dkg sesekljane šunke z majonezo, naložimo v skodelico, oblikujemo v kupčke in okrasimo z majhnimi rezinami vložene kisle zelenjave (poljubno).

TRDO KUHANJA JAJCA Z RIŽEM: Dušimo 20 dkg dobrega riža z juho skoraj do mehkega. Pustimo, da se ohladi in ga denemo v kozico, ki smo jo prej namazali z maslom, nanj položimo polovičke trdo kuhanih jajc in naribamo sir, vse pokapljamo z raztopljenim maslom in pečemo pri hitrem ognju v pečici še 2 minuti. Serviramo s porovo juho.

POROVA JUHA: Srednje debel por razpolovimo po dolžini in ga očistimo, zrežemo na rezance. V kozici zarumenimo žličko drobno sesekljane čebule, dodamo narazan por, osolimo, pridenemo še strok zdrobljenega česna, sesekljan zelen peterilij in dušimo do mehkega. Okus zboljšamo še z malo paradižnikove mezge ali malo vinskega kisa in popopramo po okusu.

MAJONEZA: Mešamo 2 rumenjaka, pomalem dodajamo dobro olje (približno 4 skodelice za črno kavo), sol, po-

Krize v prvih letih zakona

Vse kaže, da se ljudje, še preden stopijo v zakon, pomirijo z dejstvom, da so krize v prvih letih zakona nekaj popolnoma normalnega. Saj na prvi pogled so res popolnoma upravičene, ker mladi ljudje niso dovolj pripravljeni na zakon.

Nesporazume navadno povzročajo materialne težave, nerazumevanje, grobost, vpliv staršev in novoporočenec po navadi dobi občutek, da ni deležen take ljubezni in pozornosti, kot jo zasluži. Ni res, da ne bi več ljubil, tudi kaj posebnega ne more očitati, a nekaj je zelo narobe... Mladi ljudje bi morali razumeti, da vzroki ne leže izven njih, da leže v osebnostih obeh partnerjev. Za prepričanje je vedno treba dveh — oba sprejemata in delita občutek! Kriza je navadno epilog tega, ker bi radi dve osebi ustvarili skupno življenje. To se mogoče zdi neverjetno, sploh še, če poslušamo tožbe le enega od obeh. Dejstva so navadno tako dobro skrita, da je težko najti pravi vzrok.

Če pa hočemo kljub temu poiskati neki zunanji vzrok, potem je prav gotovo v tem, da partnerja ne razumeta bistva zakonske zveze. Eden vzrokov je lahko tudi vztrajno prizadevanje moškega, da ne bi postal »copata«. Ženo tako obnašanje pripelje do tega, da na zunanji pokaže svoje notranje konflikte, kar je pogojeno z nezadostno prilagojenostjo na svojo novo vlogo žene, obnašanje obeh pa kaže na njuno psihično nezrelost.

Poglejmo še, v čem se skriva toliko obtožb, da bi starši radi razdrli zakon. Včasih je res težko reči, ali so njihovi postopki odraz patriarhalnosti ali patološka želja, da bi vladali nad svojimi otroki in jih ne spustili iz rok. Brez dvoma obstaja tudi patološka ljubezen in ljubosumje staršev do otrok, toda za zakon je bistveno, kakšen je odnos otroka, ki je zdaj zrel človek — do staršev, ko tolerira, odobrava ali pričakuje tak odnos. Na vsak način v takih primerih obstaja nekakšna vezanost na starše zaradi občutka krivde, potreba po odvisnosti ali kaj podobnega. Seveda se partnerju ni lahko najti. Često se zoperstavi, se skuša braniti, kar kaže z ljubosumnostjo, rivalstvom ali neprijaznostjo. S tem pa izgubi vsako možnost, da bi ponovno osvojil zakonskega druga in ga le še bolj potiska k staršem.

Eden povodov krize je tudi ta, da ljudje, ki se poročijo, ne znajo ljubiti. To je nezrela ljubezen, ki ni usmerjena k drugemu, ampak k samemu sebi. To je sebična ljubezen, ki ne zna dati, se žrtvovati. Ko za svojo ljubezen ne dobi pričakovane protivrednosti, izginejo vsi motivi za zvezo in na prizorišče stopita mržnja in maščevanje.

Se veliko bi se dalo povedati o vzrokih za nastajanje kriz v začetnih letih zakona. A povsem očitno je: če so na sklenitev zakonske zveze bolj vplivali drugi razlogi, nevrotični ali sociološki kot pa prava čustva, tem večje so možnosti, da bo ta zakon kratkotrajen.

per, limonin sok in žlico gorčice. Mešamo, dokler se zmes ne zgosti.

Vsa navodila so preračunana na 4 do 5 oseb, preizkušena, pa še kar dobro uporabna za zimski čas in ne predraga. Pripominjam, da morajo biti jajca sveža, ne vložena.

Pomladansko čiščenje

— Ogledala, stekla in kristal umijte z vodo, ki ste ji dodali malce kisa (na pol litra vode žlica kisa), potem pa predmete dobro obrišite z mehko laneno krpo.

— Za temeljito čiščenje svetlega pohištva uporabite segreto laneno olje in mehko krpo. Potem še les dobro zdrgnite s posebno pasto za pohištvo, nikar pa uporabljati parketne paste.

— Lakiran les najprej umijte z mlačno milnico, potem ga dobro otrite in zdrgnite s suho mehko krpo.

— Bakrene predmete očistite s krpo, ki ste jo namočili v špiritu, potem pa jih dobro obrišite s suho laneno krpo.

— Večje bakrene predmete

očistite s krpo, ki ste jo namočili v tole raztopino: žličko kisa žličko zdrobljenega mila in žličko tople vode. Za čiščenje lahko uporabite tudi limono.

— Zaprane knjige najprej obrišite z mehko krpo. Usnjene hrbte premažite s pasto za čevlje (v ustrezni barvi in jih dobro zdrgnite. Plesnivo usnje na knjižnih ovitkih očistite z raztopino ene žlice vode ene žlice alkohola, seveda še preden jih premažete s pasto.

— Marmorne pepelnike — pa tudi druge predmete iz takšnega kamna — umijte z mehko krtačko, ki jo pomakate v milnico. Potem pa takoj obrišite vso površino.

— Slike na platnu dobro

obrišite s suho krpo, da odstranite prah, potem pa jih premažite s polovico čebulne glave. Če imate v svojem stanovanju dragocene umetniške slike, zaupajte čiščenje rajši strokovnjaku.

— Srebrne predmete držite nekaj minut nad segretim kisom, potem jih operite v topli vodi in dobro obrišite.

— Okraske iz bronce čistimo s petrolejem in obrišemo s suho laneno krpo.

— Okraskov iz gipsa in ne-lakirane keramike ne smemo čistiti z vodo. Obrišemo jih s suho krpo, da odstranimo prah, namazana mesta pa zdrgnemo s kruhovo sredico.

— Porcelan čistimo s toplo milnico in mehko krtačko.

okrog ramen, po telesu mi je toplo zavelo, Siebert pa je znova zavpil kakor ponorel: »Ti je zdaj jasno?«

Polihome sem rekel:

»Zdaj me malo pusti.«

»Križ božji« je rekel. »Menda ne boš padel v omedle-vico!«

»Pusti me malo.«

Sedel sem na posteljo, glavo naslonil na roke in rekel:

»Sram me je, Siebert.«

In začutil sem prijetno olajšanje.

»Ach was!« je rekel Siebert kakor v zadregi.

Obrnil mi je hrbet, vzel cigareto, jo prižgal in stopil k oknu. Dolgo nisva nič spregovorila. Potem sem vstal, sedel za mizo in s tresočimi se rokami vzel časopis. Poiskal sem naslov. Bil je Völkischer Beobachter.

Na prvi strani mi je padla v oči neka karikatura. Kazala je »mednarodnega Žida, ki hoče zadaviti Nemčijo«. Skoraj nevede sem pričel podrobneje opazovati obraz narisane Žida in v hipu me je spreletelo kakor silen, nenaden krč: prepoznal sem ga. Prepoznal sem tiste izgubljene oči, dolg, ukrivljen nos, viseča lica in odurne poteze. Vse to sem nekoč vsak dan opazoval na sliki, ki jo je bil oče pribil na vrata stranišča. In nenadoma mi je ves duh oblila slepeča svetloba. Zdaj sem razumel: da, to je on. Moj otroški instinkt me takrat ni prevaril. Prav sem imel, ko sem ga sovražil. Moja zmotna je bila samo v tem, da sem pod vplivom vere in duhovnikov mislil, češ da je to prikazen iz nevidnega sveta, ki jo lahko premaš samo z molitvami, jeremiadami in verskimi obredi. Zdaj pa sem dojel, da je ta prikazen iz resničnega sveta, da živi, da jo lahko vsak trenutek srečam na ulici. Ne, hudič ni hudič. Hudič je Žid.

Vstal sem. Od nog do glave so me spreletavali mravljinici. Cigareta me je že žgala v prsle. Odvrgel sem jo. Potem sem svoje drhteče roke porinil v žep, stopil k oknu

in zadihal s polnimi pljuči. Začutil sem Siebertovo bližino, njegova moč je prehajala vame. Siebert se je z rokami naslajal na prečni drog pri oknu. Nič me ni pogledal, niti zganil se ni. Sonce na desni strani obzorja se je utapljalo v poplavi krvi. Obrnil sem se, vzel v roke mavzer, ga počasi dvignil in pomeril na sonce.

»To je dobro orožje,« je rekel Siebert. Njegov glas je bil mehak in zadovoljen.

Polihome sem mu pritril in revolver položil nazaj na mizo. A že naslednji hip sem ga spet vzel v roke. Njegovo kopito se je lepo prilagalo moji dlani, bil je nekaj trdega in resničnega, njegova teža je skozi dlan pronicala vame in pomislil sem: »Da, vojak sem. Uniforma ne šteje. Vojak sem!«

Naslednji dan je bila nedelja in počakati sem moral do ponedeljka, da sem po končanem delu stopil na urad za osebne podatke.

Za pultom je stal neki uslužbenec z bradavico in naočniki v kovinskem okviru. Pravkar se je pogovarjal z nekim belolasim možakom. Čakal sem, ko je pogovor prenehal, sem rekel:

»Bitte, ali bi lahko vnesli neko spremembo v osebne podatke?«

Uslužbenec z očali v kovinskem okviru je rekel, ne da bi me pogledal:

»Za kaj gre?«

»Izstop iz Cerkve.«

Moža sta se hkrati ozrla vame. Potem je uslužbenec z očali pogledal svojega tovariša in zmajal z glavo. Nato se je znova ozrl vame.

»Katera vera je bila vpisana?«

»Katoliška.«

»Niste več katoličan?«

»Ne.«

»In katero vero nameravate sedaj vpisati?«

»Nobene.«

Uslužbenec je spet pogledal moža z belimi lasmi in znova skimal z glavo.

»Zakaj niste napisali te spremembe pri zadnjem popisu?«

»Nisem bil popisan.«

»Zakaj ne?«

»Takrat sem bil v Kurlandiji, v korpusu prostovoljcev.«

Belolasi mož je z desnico vzel ravnilo in se z njim nalahno udarjal po levi dlani. Uslužbenec z očali je rekel:

»To je čisto proti pravilom. Morali bi bili narediti deklaracijo. Zdaj je nezakonito.«

»Med pripadniki korpusa prostovoljcev ni bilo popisa.«

Uslužbenec je jezno stresel z glavo.

»Stvar bom sporočil naprej. To je vendar nedopustno. Popis je bil splošen. Niti gospodje iz korpusa ne morejo biti izjema.«

Umolknil je in jaz sem rekel:

»Bil sem popisan šestnajstega leta.«

Uslužbenec me je pogledal in njegova očala so poblisnila.

»No, zakaj pa ste se takrat vpisali kot katolik?«

»Vpisali so me starši.«

»Koliko ste bili stari?«

»Šestnajst let.«

Spet me je pogledal.

»Torej ste danes stari dvaindvajset let.«

Globoko je vzdihnil, se ozrl k svojemu belolasemu tovarišu in zdaj sta oba zmajala glavo.

»In zdaj,« je spet rekel uslužbenec, »zdaj niste več katolik?«

[Se nadaljuje]

MIRA MIHELICEVA:

Podarjeno življenje

Celo večnost ne, ampak trajalo je štiriindvajset ur.

Spodaj so kopači delali izmenoma in tako hitro, da je vidno jemalo zamej iz grušč in kosov razstreljene skale pred njimi. Odkar so slišali oddaljeno trkanje, se je ljudi polotila malone blazna volja do kopanja. Ovire so naskakovali kot vojaki trdnjavo, ki se že predaja, do pasu goli, medtem ko jim je znoj curkoma lil s krčevito napetih mišic. Ko je potem prvi kramp napravil odprtino, ki je pomenila, da je na drugi strani prazen prostor, so ljudje zavriskali kakor iz uma. Kupi grušč so leteli nazaj in se odbijali od reševalcev, ki so bili od prevelike vneme drug drugemu napoti. Na oni strani pa je bilo zdaj vse tiho. Če so vsaj nekateri izmed ponesrečencev še živi, so verjetno čisto na kraju moči.

Po rovu je bilo temno ko v rogu, toda to je lahko tudi pomenilo, da so ljudje pogasili svetilke zaradi varčevanja z zrakom. Tedaj so tisti, ki so začeli prvi prodirati po zdaj prehodni poti, opazili da leč, čisto na kraju rova, ki se je rahlo dvigal, nekakšno medlo brlenje. Zavpili so glasneje, toda še zmerom se jim ni nihče odzval. Slednjič so ugledali ponesrečence. Ti so bili zbrali okrog edine zavarovane jamske svetilke, ki je bila inženirjeva last — bilo jih je osem. Kakor se je izkazalo pozneje, jih je prav on odpeljal na oddaljeni višji kraj, kjer je računal s tem, da bodo morali razstreliti skalo, ki se je izluščila izpod navidezno trdne skorje in pokopala dva nesrečnika pod seboj.

Reševalci so se vrgli naprej. Na tem koncu rova je bil zrak tako pokvarjen in slab kot le v najbolj oddaljenih in zapuščenih rovih brez zračenja. Zaudarjalo je po trohnovi in res so bili možje, ki so ležali okrog Lanthierijeve svetilke, že na pol mrtvi. Večina jih je bila brez zavesti. Samo Lanthieri je vztrajal sede med njimi in odganjal od sebe čudne privide, ki so se mu režali iz teme — rudar brez glave, ki je baže strašil v starih zasutih rovih, berkmandelc, rudarski škral, maščevalno sovražen tistim, ki so vdiral v njegovo podzemeljsko kraljestvo, šesteroglavi zmaj, ki je iz vseh žrel bruhal vanj strupeni jamski plin. Strah pred smrtjo mu je podvojil življenjske sile in čeprav se mu je bledlo, mu ni dala leči misel, da bo potem ugasnil kot luč, ki je komaj še brli-

kala. V roki je krčevito stiskal velik kamen in kdaj pa kdaj poskusil udariti po steni. Toda trkanje je bilo tako medlo, kakor bi udarjal s kamnom v prazno, pravzaprav že

Janez Menart:

Ljubezen moja je

Ljubezen moja je kot bled, plašljiv otrok, kakor tepen otrok ljubezen moja je.

Nekoč pa vendar bo vsa druga, kot je zdaj, kot razcveteni maj ljubezen moja bo.

In stihih bolečin in žaljenih dobrot tedaj utro si pot do tujih bolečin.

In v srcih šel bom v svet kot dobra bit ljudi, kot dobra vest ljudi bom v sto smereh šel v svet.

In ko bo najbolj tih najbolj tenak dvospev, ljubimec vanj bo vplel moj polotočni stih.

In mehki njen poljub, njegov mehak objem, bo tudi moj objem, bo tudi moj poljub.

In zmerom lep in mlad brez konca snubil bom, brez konca ljubljen bom, ves svez in lep in mlad.

Pa naj ljubezen je kot bled, plašljiv otrok, kakor tepen otrok, ljubezen vendar je.

dolgo ni več trkal drugače kakor v domišljiji. Nikdar ga niso vprašali, ali že hoče umreti...

„Srečno, gospod inženir!“ so zavpili reševalci.

Tisti kamen mu je padel iz rok in poskušal je nekaj reči. Hlupal je kot otrok, ko so ga prijeli za pod pazduhe in za noge. Dva knapa, ki sta se morala globoko sklanjati pod nizkim stropom, sta ga nosila

proti „Božjemu blagoslovu“, in počasi se je vsaj na zunaj pomiril, oči so mežikale, toda bile so suhe. Medtem so z novim jamskim lesom zavarovali prehod, s katerega so odstranili nekaj največjih skal in smetja. Lanthierijevo popolovanje je polekalo čedalje hitreje in udobneje. Na „Božjem blagoslovu“ je začutil, kako hvaležno se mu širijo pljuča. Preprič, ki je prihajal iz jaška za zračenje, mu je dajal okušati razkošje čistega zraka. Toda še vedno je bil prešibak, da bi bil lahko govoril. Okrog stisnjenih ustnic so mu izpod narsenih brkov trzale mišice, medtem ko je z nazaj kinkajočo glavo strmel v bežeči strop nad seboj. Kako blizu je že bila smrt, toda njemu se nikdar ne zgodi, česar noče. Bolj ko so mu naraščale moči, zanesljiveje je vedel, da se ni zgodil čudež, kakor je prvi trenutek mislil, temveč je to dosegel s svojo voljo, ki jo sreča mora ubogati. Ko so prispeli do nakladališča ob velikem dviznem jarku, je že zahteval, naj ga postavi na noge, se ujezel na Peklarja in ga opsoval, čeprav še zmerom s komaj slišnim hripavim glasom.

Visoko zgoraj se je skozi odprto jaška prelestno svetlikala srebrna luč dneva — velik bleščeč se novc, kakor najden po čudežnem naključju, s katerim si lahko kupiš največjo dragocenost. Življenje. Lanthieri je stal. Ni mu bilo lahko stati v dviznem košu, kolena so se mu tresla in moral se je oprijeti na Peklarja, ki se je dobriklal in nasmihal razdraženemu inženirju. Toda naj je Lanthieri še tako preklinjal, ves čas je dvigal glavo hvaležno proti svetlobi, kakor da se hoče z očmi napiti dneva. Mrmrjal je in godrnjal, ošteval zaradi njegove malomarnosti. Peklarja ko psa, samo da bi prikrl drugim tiho čudno blaženost, ki se mu je širila po udih; nekam sramoval se je tega, vendar je sam pri sebi delal sklepe, da življenja, ki mu je bilo to pot podarjeno, ne bo tako zapravljal, kakor je zapravljal prejšnje.

Drugi ponesrečenci, ki so jih bili naložili na dvigalno bečvo kot vreče so glasno sopli in kakor Lanthieri bolščali v mirno luč dneva nad seboj. Zvonec je zapel, dobro znano znamenje. Dvigalni koš se je odlepil od tal in začel počasi drseti navzgor. Ko jim je na čela padla sončna luč, so otrpnili od ginenosti. Zažvenketalo je, ustavili so se, bili so zgoraj. Tedaj se je njihovim onemelim grlom povnil glas in nekateri so zakričali, kolikor so mogli, vendar niso spravili iz sebe drugega kot slabotno javkanje, ki je utonilo med silnim vpijem množice.

Ta trenutek je Viktor Lanthieri ugledal svojo ženo. Mrliško bleda je stala tam in sredi knapovskih

Slovenski pesniki in pisatelji

ki so pred nedavnim obiskali naše kraje

- MIRA MIHELICEVA je napisala vrsto romanov, med katerimi so najbolj znani »Mladi mesec«, »Hiša večera«, »April« in »Mavrica nad mestom«. Izdala je zbirko povesti pod naslovom »Vrni se moj mili Ariel«, med njenimi igrami pa so zlasti znana dela »Svet brez soustava«, »Operacija«, »Ogenj in pepel« ter »Ure naših dni«. Veliko piše tudi za mladino ter se bavi s prevajanjem.
- JANEZ MENART se je najprej skupaj z drugimi pesniki predstavil v zbirki »Pesmi štirih«, nato pa je izdal samostojne pesniške zbirke »Prva jesen«, »Časopisni stih«, »Bela pravljica« in »Semafori mladosti«. Trenutno se bavi s prevajanjem iz angleške in francoske književnosti ter velja za najboljšega poznavalca Shakespeara in Byrona.
- TONE PAVČEK je svoje pesmi objavil v skoraj vseh slovenskih revijah in prav tako sodeloval pri zbirki »Pesmi štirih«. Izdal je samostojni pesniški zbirki »Sanje živijo dalje« in »Ujeti ocean«, poleg tega je priljubljen mladinski pisatelj, njegovo prevajalsko delo pa velja zlasti ruskim, poljskim in češkim pesnikom.
- TONE KUNTNER je bil najmlajši član pesnikov in pisateljev, ki so letos obiskali Koroško. »Poklicno« študira na igralški akademiji, vendar se že nekaj časa bavi tudi s pesništvom. Skupaj z drugimi mladimi pesniki je izdal zbirko »Štirinajst«, nato pa je sledila njegova samostojna pesniška zbirka »Vsakdanji kruh«.

žena čakala v svoji svilnati obleki, pomazani s premagovim prahom. Da je tako čakala nanj in trepetala za njegovo usodo, je delovalo nanj kot odkritje. Novo čustvo življenjske radosti je v njem naraščalo z vsakim trenutkom in je bilo tako silno, da tega kar ni mogel več prenesti — najraje bi bil zatulil naglas. Skozi hvaležno mokroto v očeh je uzrl streho separacije, ki se je bleščala v soncu, rezke črte dviznega ogredja, vogale stavb in hišic, posejanih med akacijevimi drevesi. Vse se mu je zazdelo čudežno lepo, čisto in veselo. Vnovič se je s podvojeno silo zavedel svojega rešenega telesa in si zaželel.

Tone Pavček:

Preproste besede

Treba je mnogo preprostih besed kakor: kruh, ljubezen, dobrota, da ne bi slepi v temi na križpotjih zašli s pravega pota.

Treba je mnogo tišine, tišine zunaj in znotraj nas, da bi slišali glas, tihi, plahi pojemajoči glas golobov, mravelj, ljudi, src in njih bolečine sredi krivic in vojska, sredi vsega tega, kar ni kruh, ljubezen in ne dobrota.

lel, da bi bilo prav tako čisto in dobro, kakor se mu je ta trenutek dozdevalo vse življenje okrog nje. Ne meneč se za roke, ki so se mu iztezale nasproti, je planil k ženi. Sredi množice, ki se je smejala jokala, kričala in dvigala nekatere izmed rešencev na ramena, kakor da so zmagovalci, ga je obšla želja pokleknil pred Diano, toda njegovo čustvo do nje je bilo ta trenutek več, kakor si je upal pokazati drugim.

Toda kako medla je, kako prepadena! Mižala je. Skril je obraz v njeno ramo. Zakaj se ga ne dotakne, zakaj tako dreveni? Obšel je njeno kakor mrtvo telo, iskal odziva v nji. Omahujoč med občutkom sramu, ki mu je prepovedoval kazati golo srce, in med željo, ki mu je narekovala, naj se ji do kraja pokaže v svoji novi dobroti, jo prosi odpuščanja za vse žalitve in se ves preda nasladi kesanja, zadihanega v vrat ljubljene žene, je premagal oboje v sebi, se kratko posmejal in dejal:

„No, kopriva ne pozebe.“ Toda vse v njem se je topilo.

„Živ si? Živ? Je jecljala. Da, živ. Njegove roke jo spet vklepajo in je ne bodo nikdar več izpustile. Ona pa se ga ne more dotakniti. Stiskala si je roke k telesu, neznosno čuteč osramočeni izraz svojega obraza. Nenadoma se je Lanthieri vendarle razjokal. Njegove solze so ji močile vrat, in to ji je bilo zoprno in mučno. Ko se je malo najokol, je posmrknul, jo objel okrog pasu, se obrnil k ravnatelj, mojstrom, jamnikom in paznikom, ki so ga obkrožali, in jim bodro zaklical, čeprav s krhajočim glasom:

„To je treba proslaviti! Pojdimo v vilo!“

[Odloček iz romana »Mladi mesec«]

Tone Kuntner:

Doma na obisku

Pozdravljam te, biša moja, pozdravljam te, zemlja moja, jaz sem, tvoj nezvesti gospodar, ljubim te, biša moja, ljubim te, zemlja moja...

Ampak, moj bog, kaj je z nama?

Kje so najine mlade jablane? Moja zemlja je imela jablane. Kje so orehi, orehi nad hišo? Moja zemlja je imela orehe, trde in velike, da je bila za božič potica. Kje so trsi, ki sem jih sadil? Moja zemlja je imela trse, moja zemlja je rodila vino. Kje so njive, budiča kje pšenica? — Moja zemlja ni nikoli rodila pševla.

Z mojo zemljo delajo greh, z mojo zemljo delajo greh.

Za njene ustnice vabeče zvrnila sva likerje rdeče.

Za njene lepe, rjave oči sva rum žlampala do noči.

Za njene črne, črne lase črnino zlivala sva vase.

Potem moj bratec je zaspal, a jaz sem komaj, komaj stal.

Za njeni drobni nožici sem treščil v zid dve steklenici.

Ne vem za kaj sem ves pijan, ne vem kaj pil, dokler ni dan

zagledal dve pijani žolni, denarja prazni, vina polni.

Ko se je zemlja odvrtela, sva šla drugam in spet začela;

spet rum, liker, spet polnoči in spet... Oh, tri dni, tri noči...

Tri dni sva ljubico topila, vendar je nisva utopila.

Janez Menart:

Balada o pivskem bratcu

Tone Pavček:

Prošnja

Dajte vse rože tega sveta, vse rože ženam, ki bodo rodile!

Jagode prošenj so dozorile na ustnicah malih otrok, fantkov in deklic nikoli rojenih:

Radi bi tekli po tratah zelenih za pisano srečo metuljev rumenih, radi bi rastli ko trave, ko jelke, zrli v oblake, poslušali pesmi rojstva, ljubezni, življenja in ne samo smrti, ne samo smrti!

In onemeli so, vame zazrti stari obrazi malih otrok, dokler se zganil ni gozd drobcenih rok, kot bi se ustne velike zganile:

Dajte vse rože, dajte vse rože materam, ženam, da bodo rodile.

Čas je bil kmet in kmet je skrčil gozd in je napravil mlado njivo.

Gozd je izbrisan, ptice so zbežale.

Kmalu bo njiva rodila in morda se bo še kdo spomnil, da je bil tu nekdanj gozd. In zopet in zopet bo rodila: nihče več ne bo vedel za ptice, ki so odletele.

Kar je bilo, je bilo. Minilo je. (Zdaj je njiva samo še njiva.) In vendar bo ostalo nekaj, vsaj to, da se bodo ptice vsake pomladi, kadar bo kmet oral, zopet vrnile.

Tone Kuntner:

Čas je bil kmet

„Kmečka ohcet“ v Ljubljani

velika turistično-folkloristična prireditev

Okoli 80.000 ljudi, domačinov, gostov iz vseh predelov Slovenije ter iz obmejnih krajev Italije in Avstrije, si je minulo soboto ogledalo v Ljubljani največjo letošnjo turistično-folkloristično prireditev — „Kmečko ohcet“, v katere okviru so se po starih slovenskih običajih poročili slovenski, avstrijski (dunajski), italijanski, slovaški in švedski par.

Za mlade poročenice iz petih držav je bil to nedvomno dogodek, ki jim bo ostal v spominu vse življenje. Poročni „obredi“ so se začeli že v petek, ko so ženini v družbi domačih fantov v motelu v Mednem „zapili fantovščino“, medtem ko so se neveste v ljubljanskem hotelu „Lev“ pripravljale za svoj veliki dan. V soboto pa je bilo na nogah pol Ljubljane, ko se je svatovska povorka ob sodelovanju narodnih nož iz vseh slovenskih pokrajin pomikala proti magistratu, kjer so pari izrekli svoj „usodni“ da, ja, si, yes in ano. Pri obredih je po posredovanju Slovenskega prosvetnega društva v Zahomcu sodelovalo tudi osem parov v zilijskih narodnih nošah, ki so med gledalci vzbujale posebno zanimanje. Prireditve se je zaključila z velikim svatovskim obredom, nato pa je v ljubljanskih gostiščih dolgo v noč trajalo veselo razpoloženje.

„Kmečka ohcet“, ki so jo v Ljubljani prvič priredili lani za dva para, se je letos razvila v veliko mednarodno turistično prireditev, katere je vzbudila zanimanje daleč po svetu. Zaradi tega uspeha jo nameravajo ponoviti vsako leto, pa tudi v drugih državah se že baviyo z mislijo, da bi sledili zgledu, ki ga je dala Ljubljana.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 10.00, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmetijska oddaja — 6.05 Pregled sporeda — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinje — 11.00 Roman v nadaljevanjih — 12.45 Oddaja za podeželje — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Razglesi — 15.00 Posebej za vas — 16.00 Glasba zale — 16.55 Kulturna poročila — 18.30 Odmev časa — 19.00 Sport in glasba — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 25. 3.: 8.05 Domači vrt — 8.45 Koroška domavinska kronika — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Slep lev iz San Marca, roman — 16.00 Štiri pisani svet — 16.15 Aktualna poročila — 16.55 Smrt in vstajanje — 18.00 Zbor celovških madrigalistov — 20.20 Za 100 letnica smrti Arhurja Toscaninija.

Nedelja, 26. 3.: 8.05 Kmetijska oddaja — 9.00 Lepi koncert — 10.30 Dvoboj, pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert iz Salzburga — 12.45 Ogledalo mestnega gledališča — 13.45 Velika noč po Evropi — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Krížem po svetu, križem skozi čas — 18.00 Veselo petje, veselo zvenenje — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Smrt na jabolani, komedija.

Ponedeljek, 27. 3.: 8.05 Mali koncert za ogrle — 9.45 Rdeče jance in zeleni zajci — 10.30 Waggerlove legende — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.00 Operni koncert — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Alfred Scholz igra — 18.10 Evergreens — 20.10 Koroška lovška ura — 21.00 Zveneče antikvite.

Torek, 28. 3.: 8.15 Čoln pride po polnoči, roman — 15.30 Sedaj prihaja lepa pomlad — 15.45 Koroški knjižni količek — 17.00 V koncertni kavarni — 18.00 Cetrl ure koroške domače obri — 18.15 Mladinska oddaja — 19.30 XY ve vse — 20.20 Signali, slušna igra — 21.15 Pesem za lahko noč.

Sreda, 29. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Dunajski akademski komorni zbor — 15.45 Predstavljamo vam — 17.00 Zlato rokodelstvo — 18.00 Gospodarski komentar — 18.15 Če greš po dolini — 19.30 Hit zvezde sveta — 20.20 Ciklus dunajskih simfonikov.

Cetrtek, 30. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Koroški avtorji — 17.00 Dunaj ima vedno sezono — 18.00 Cetrl ure delavske zbornice — 18.15 Koroška pospeševanje visoke šole — 19.30 XY ve vse — 20.20 Sma s Štajerskega — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 31. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Pogovor o umetnosti — 17.00 V koncertni kavarni — 18.00 Iz deželnega izobraževalnega načrta — 18.15 Koroški zbori — 19.30 Dobra znana, znano dobro — 20.20 Program iz orehove lupine.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje: 6.40 Jutranja opazovanja — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste — 14.30 Čoln pride po polnoči, roman — 15.20 Več kot dragulji in zlato, pravljica komedija — 17.10 Operni prizor — 18.00 Magazin znanosti — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Srečanje v Avstriji — 21.00 Glasba za družabnost.

Sobota, 25. 3.: 8.10 Komorni koncert — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Gospodarska za vsakogar — 13.20 Odmev iz Avstrije — 14.00 Tehnični razgledi — 14.15 Iz hleva za konjičke — 15.30 Orkestralni koncert — 16.40 Ludwig van Beethoven — 17.10 Sport in glasba — 18.00 Liturgija Velike noči — 19.40 Straussova glasba — 20.00 Spet je prišla pomlad — 20.45 To in ono od donavske obale.

Nedelja, 26. 3.: 8.15 Kaj je novega — 9.10 Tedensko ogledalo domačega tiska — 11.30 Mali koncert — 11.55 Urbi et orbi — 12.30 Glasba za orgle — 13.10 Za avtomobiliste — 14.30 Čoln pride po polnoči, roman — 15.20 Več kot dragulji in zlato, pravljica komedija — 17.10 Operni prizor — 18.00 Magazin znanosti — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Srečanje v Avstriji — 21.00 Glasba za družabnost.

Ponedeljek, 27. 3.: 8.05 Potovanje, moje veselje — 9.10 Velikonočna glasbena parada — 11.00 Velikonočne slavnostne igre v Salzburgu — 13.10 Za avtomobiliste — 14.30 Jan Lobel iz Varšave, pripovedka — 15.00 Otroška ura — 15.45 Moja sestra v Parizu, glasbena veseloigra — 17.05 Gledališče v svetu — 18.00 Melodija in ritem — 19.30 Dunajski filharmoniki — 21.00 Ob robu Highwaya.

Torek, 28. 3.: 6.05 Preden odidele — 6.20 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 9.00 Zabavni koncert — 13.20 Medicinsko mesečno poročilo — 13.30 Pomembni arketstri — 15.05 Pogovor o knjigah — 15.35 Lepa pesem — 16.00 Ženska oddaja — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Sreča, pripovedka — 19.30 Poznaš svet — 20.30 Glasbene šarade — 21.30 O tem lahko govorimo.

Sreda, 29. 3.: 6.05 Odkrito povedano — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Teden pri Združenih narodih — 13.30 Za prijatelja oper — 15.30 Linčanka obišče Dunaj — 16.00 Otroška telovadba — 16.15 Otroci, igramo za vas — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Domači zdravnik — 19.30 In memoriam Alfred Hargul-Sperber — 20.00 Vseh deval.

Cetrtek, 30. 3.: 6.05 Preden odidele — 6.20 Oddaja delavske zbornice — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Glasbeni feljton — 15.35 Lepa pesem — 16.00 Ženska oddaja — 16.30 Mala pedagogika za starše — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Voda in milo — 19.30 Potovanje s 101 Strings — 20.30 Za 70 letnico Hansa Heinecke — 21.00 Filmske melodije.

Petek, 31. 3.: 6.05 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 6.20 Oddaja delavske zbornice — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Snežna poročila iz Avstrije — 13.30 Moj jezik razume ves svet — 15.30 Se veš — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Šopek narcis — 19.30 Lev popoldne, slušna igra — 21.00 Sprehod z glasbo — 21.45 Mi in gore.

Slovenske oddaje

Sobota, 25. 3.: 9.00 Bilo je na predvečer sobote.

Nedelja, 26. 3.: 7.30 Duhovni nagovor — Velikonočna aleluja.

Ponedeljek, 27. 3.: 7.30 S pesmijo in glasbo pozdravljamo v voščila.

Torek, 28. 3.: 14.15 Poročila, objave — Športni mozaik — Beremo za vas.

Sreda, 29. 3.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zagramo.

Cetrtek, 30. 3.: 14.15 Poročila, objave — Pogled v zakladnico slovenske komorne glasbe.

Petek, 31. 3.: 14.15 Poročila, objave — Od pelka do pelka — Iz ljudstva za ljudstvo — Beremo za vas.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 m. UKV frekvence 88,5 — 90,1 — 92,1 — 94,1 — 96,4 — 96,5 97,7 — 98,9 MHz.

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.30.

Dnevne oddaje: 5.15 Svetujemo vam — 5.30 Dokler ne kupila časopisa — 6.15 Napotki za domače turiste — 6.25 Informativna oddaja — 6.15 Danes za vas — 7.05 Telesna vzgoja — 7.45 Pregled sporeda — 7.50 Oddaja za ženo — 8.05 Glasbena matineja — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila — 13.30 Priporočila vam — 16.00 Vsak dan za vas — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice.

Sobota, 25. 3.: 9.40 Iz albuma skladb za mladino — 10.15 Scene iz opere Gorenjski slavček — 10.40 Novost na knjižni polici — 11.15 Za vsakogar nekaj — 12.10 Pravkar prispelo — 12.40 Intermezzo z godali — 14.05 Koncert po željah poslušalcev — 15.30 Komorni zbor RTV Ljubljana poje skladbe ruskih skladateljev — 17.35 Ritmi Latinske Amerike — 17.45 Ljubiteljem beat glasbe — 18.15 Sonata od baroka do danes — 18.50 S knjižnega trga — 20.20 Spoznavajmo svet in domovino — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 26. 3.: 7.30 Za kmetijsko pridelavo — 8.05 Veseli tobogan — 9.05 Voščila — 10.00 Se pomnite, tovariši — 11.15 Nedeljski koncert — 12.05 Voščila — 13.30 Nedeljska repertoar — 14.00 Nedeljsko športno popoldne — 15.30 Humoreska tedna — 17.05 V svetu operalnih melodij — 17.30 Divje jagode, radloska igra — 20.00 Polujoča glasbena skrinja — 21.00 Ura z jugoslovanskimi opernimi pevci.

Ponedeljek, 27. 3.: 8.55 Za mlade radovedneže — 9.45 Cicibanov svet — 10.35 Trije dnevi in tri noči, podlistek — 11.15 Mozaik zabavnih zvokov — 12.10 Slovenski pevci zabavnih melodij — 12.40 Tuji pihalni orkestri — 14.35 Voščila — 15.30 Dolenjsko ženitovanje — 17.05 Operni koncert — 18.15 Izbramo popevke za plesno glasbo — 18.45 Pola sodobne medicine — 20.00 Koncert ansambla Zagrebskih solistov.

Torek, 28. 3.: 9.40 Iz glasbenih šol — 10.15 Iz Mozartovih opar — 11.15 Kaleidoskop plesnih zvokov — 12.10 Domači ansambli — 12.40 Milijonke iz starejše in novejšje literature za violončelo — 14.05 Pet minut za novo pesmico — 14.24 Iz jugoslovanske orkestralne glasbe — 15.40 V torek nasvidenje — 17.05 Orkester RTV Ljubljana predstavlja — 18.15 Iz naših relejnih pastaj — 18.50 Na mednarodnih križpoljih — 20.20 Po pasje, radijska igra — 21.20 Pesem godal.

Sreda, 29. 3.: 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.45 Kaj se je zgodilo Matičku, glasbena pravljica — 10.45 Človek in zdravja — 11.15 Pomladni motivi — 12.10 Jugoslovanski pevci zabavnih melodij — 12.40 Poročni prizor iz opere Lahgrin — 14.35 Voščila — 15.30 Flavist Miloš Pahar in violonisti Srečo Zalokar — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Iz naših študiov — 18.45 Naš razgovor — 20.00 Manon, opera.

Cetrtek, 30. 3.: 9.25 Srbske narodne pesmi — 9.40 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Na obisku v mariborski operi — 11.15 Sprehod z znamenitimi orkestri — 12.10 Domači ansambli — 12.40 Pahorjeve miniatüre — 14.05 Iz pravljicnih baletov — 15.30 Melodije za klavir in godala — 17.05 Turistična oddaja — 18.15 Scene iz Rigolella — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Cetrlikov večer — 21.00 Sto let slovenske lirike.

Petek, 31. 3.: 8.55 Pionirski tednik — 9.40 Mladinski zbor RTV Ljubljana — 10.35 Zaroka gospodične Tram, podlistek — 11.15 Popevke na tekačem traku — 12.10 Romunska zabavna glasba — 12.40 Domače pihalne godbe — 14.05 S popevkami po svetu — 14.35 Voščila — 15.40 Mladinska oddaja — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.15 Zvočni razgledi — 18.50 Kulturni globus — 20.20 Tedenski znanjopolitični pregled — 20.30 Mandolina in godala — 20.45 Dobimo se ob isti uri — 21.15 Oddaja o morju in pomorščikih.

RADIO TRST

oddaja na valu 306,1 m ali 980 Kc/sek. Frekvenca 98,3, 96,1 in 100,5 MHz.

Poročila: 7.15, 8.15, 11.30, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15, 23.15. **Dnevne oddaje:** 14.15 Dajstva in mnenja — 20.00 Sport.

Sobota, 18. 3.: 12.00 Kulturni odmevi — 15.00 Glasbena oddaja za mladino — 16.00 Volan — 16.20 Pregled ita- **Sobota, 25. 3.:** 12.10 Tržaške ulice in trgi — 13.30 Lisztove in Chopinove skladbe — 15.00 Glasbena oddaja za mladino — 18.30 Skladbe za kitaro — 19.10 Družinski obzornik — 20.45 Vokalni kvartet.

Nedelja, 26. 3.: 8.30 Kmetijska oddaja — 11.15 Oddaja za najmlajše — 13.00 Odmevi tedna po naši deželi — 15.30 Ograd, zgodba — 16.50 Slovenski ljudski motivi — 18.30 Sodobne črtice in novele — 20.30 Iz slovenske folklore.

Ponedeljek, 27. 3.: 9.00 V prazničnem tonu — 10.00 Velikonočne jedi — 12.10 Liki naše preteklosti — 15.00 Tržaški, istrski in furlanski motivi — 15.30 Naši ljubi otroci — 17.00 Solistični večer — 19.10 Velika noč — 21.00 Kulturni odmevi.

Torek, 28. 3.: 12.00 Iz slovenske folklore — 17.20 Italijanska po radiu — 18.30 Iz koncertov Radia Trst — 19.10 Plošče za vas — 20.30 Arabella, lirska komedija.

Ta teden vam priporočamo:

Knjige o trpljenju in boju

- Gaston Charlet: **KAZNILNICA V SNEGU**, spomini na usodo KZ-larjev, ki so gradili Ljubeljski predor, 160 str., slik. priloge, ppl. 34 šil.
- Bruno Apitz: **GOLI MED VOLKOVI**, pretresljiv roman iz nacističnega taborišča smrti, 328 str., pl. 78 šil.
- PISMA NA SMRT OBDOJENIH**, poslovilne besede talcev, ki so jih umorili nacistični zločinci, 436 str., ilustr., pl. 42 šil.
- Renata Viganò: **NEŽA GRE V SMRT**, roman o italijanskem odporiškem gibanju, 232 str., ppl. 35 šil.
- Karel Grabeljšek: **POMLAD BREZ LASTOVK**, povest iz časov partizanskih bojev, 152 str., br. 7 šil.
- Svetozar Ševo: **DESANT NA DRVAR**, zapiski o nemškem napadu na glavni štab jugosl. osvobodilne vojske, 208 str., ilustr., ppl. 43 šil.
- Krakar-Kumer: **OD TOD SO BEŽALE ŠE PTICE**, dokumenti iz nacističnih taborišč Auschwitz, Buchenwald, Mauthausen in Ravensbrück, 112 str. velikega formata, ilustr., pl. 52 šil.
- V BOJU ZA SVOBODO**, zbirka črtic iz druge svetovne vojne, 176 str., br. 4 šil.

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

Knjigarna „Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse

Herausgeber, Verleger und Eigentümer: Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten; Chefredakteur: Rado Janežič, verantwortlicher Redakteur: Blaž Singer; Redaktion und Verwaltung: 9021 Klagenfurt, Gasometergasse 10, Telefon 56-24 — Druck: Drauf Verlags- u. Druck-gesellschaft m. b. H. Klagenfurt-Ferlach. — Zuschriften an: 9021 Klagenfurt, Postfach 124.

OGRAJE

iz aluminija
za vrt in okrog doma

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobrla vas - Eberndorf
A 9141 tel. (0-42-36) 201